ABC Certified
THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت
حيدرآباد
Regd: NO-2430-B
69 YEAR 1958 - 2026
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (95) | آچر 08 نومبر 2026ع 27 جمادي الاول 1448هه صفحا 6 - ملهه 30 روپيه | شمارو (85)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com
Sunday 8th November 2026

سرڪاري ملازمن جي سينارٽي پبلڪ سروس ڪميشن جي سفارش نہ پر مقرري جي تاريخ سان طئي ٿيندي؛ سپريم ڪورٽ

چيف جسٽس يحييٰ آفريدي ۽ جسٽس شڪيل احمد تي ٻڌل سپريم ڪورٽ جي 2 رڪني بينچ فيصلو ڏنو رڳو ڪميشن پاران اڳواٽ سفارش ڪرڻ سان سينارٽي جو حق حاصل نٿو ٿئي: ريمارڪس

خيبرپختونخواهہ ۾ صوبائي مئنيجمينٽ سروس (پي ايم ايس) آفيسرن جي سينارٽي پبلڪ سروس ڪميشن جي سفارش جي تاريخ بدران مسلسل باقاعده مقرري جي تاريخ سان طئي ڪئي ويندي

درخواستگذارن سروس ٽريبونل ۾ عمومي طور تي بنيادي ۽ سمري ۾ دير جو الزام، تہ لڳايو هو پر پي ايس او خلاف ڪو ٺوس ملاحظت يا مقرري ۾ دير جو ذميوار هجڻ جو الزام باقاعده طور تي لاڳو نہ ڪيو هو

سپريم ڪورٽ ۾ پهريون پيرو ڪنهن مخصوص آفيسر خلاف ٺوس حقيقتن تي ٻڌل الزام پيش نٿو ڪري سگهجي، جنهن لاءِ باقاعده ثبوت ۽ حقيقتن جي جاچ جي ضرورت هوندي آهي

مقرري ۾ انتظامي مداخلت ثابت ٿئي ها تہ هن دير جا سينارٽي تي اثرن جو جائزو وٺي سگهجي ها پر موجوده ڪيس ۾ اهڙو ڪو بہ ثبوت پيش نہ ڪيو ويو: سپريم ڪورٽ جا جاري ڪيل فيصلي ۾ ريمارڪس

اسلام آباد (اي پي پي) سپريم ڪورٽ فيصلو ڏنو آهي تہ خيبرپختونخواهہ ۾ صوبائي مئنيجمينٽ سروس (پي ايم ايس) آفيسرن جي سينارٽي پبلڪ سروس ڪميشن جي سفارش جي تاريخ بدران مسلسل باقاعده مقرري جي تاريخ سان طئي ڪئي ويندي رڳو ڪميشن پاران اڳواٽ سفارش ڪرڻ سان سينارٽي جو حق حاصل نٿو ٿئي چيف جسٽس يحييٰ آفريدي ۽

بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

اسٽيفن ملر وائيٽ هائوس جو نئون چيف آف اسٽاف مقرر

تبديلي وچ مدي وارين چونڊن ۾ ريپبلڪن پارٽي کي شڪست بعد سامهون آئي

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ اعلان ڪيو آهي تہ اسٽيفن ملر 9 نومبر تي وائيٽ هائوس جي نئي چيف آف

بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

گڏيل قومن جي امن مشنز کي بجيٽ ۾ ڪٽوتين بدران سڌارن ذريعي مضبوط بڻايو وڃي: پاڪستان

گڏيل قومن جو امن مشنز عالمي امن ۽ سلامتي برقرار رکڻ جو ضروري، موثر ۽ گهٽ لاڳت وارو ذريعو آهي

پاڪستان گڏيل قومن جي امن مشنز ۾ ڊگهي عرصي کان اهم ڪردار ادا ڪري رهيو آهي ۽ ميزبان بہ آهي

امن مشنز جي ڪارڪردگي ۽ خرچن ۾ بچت جي قدمن سان ان جي صلاحيتن کي مضبوط هئڻ گهرجي: حيدر شاهہ

گڏيل قومون (اي پي پي) پاڪستان گڏيل قومن جي امن مشنز کي درپيش سياسي انتظامي ۽ مالي دٻاءَ جي تناظر ۾ واضح ڪيو آهي تہ عالمي امن ۽ سلامتي جي ان اهم ۽ گهٽ لاڳت واري موثر نظام کي

بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

وفاقي گهرو وزير محسن نقوي ۽ مملڪتي وزير طلال چوڌري سان سوڊان جي گهرو وزير ليفٽيننٽ جنرل بابڪر سمره مصطفيٰ علي ملاقات ڪندي

ڏياري انڌيري مٿان روشني ۽ نااميدي مٿان اميد جي فتح جو ڏڻ آهي: آصفہ ڀٽو

هندو برادري جو ورثو سنڌ جي سڃاڻپ ۽ پاڪستان جي قومي زندگيءَ جو اڻٽٽ حصو آهي

منهنجي دعا آهي تہ ڏياري جون روشنيون هر گهر لاءِ امن، خوشي ۽ خوشحالي جو پيغام کڻي اچن

اسلام آباد (اي پي پي) خاتون اول بي بي آصفہ ڀٽو زرداري ڏياريءَ جي پرمسرت موقعي تي پاڪستان ۽ سڄي دنيا ۾ رهندڙ هندو برادري کي دلي مبارڪون ڏيندي چيو آهي تہ هندو برادري جو ورثو

بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

ٽينٽ پيگنگ پاڪستان جي روايتي راند ۽ ثقافتي سڃاڻپ آهي: عطاءُ الله تارڙ

عورت نيزه بازن جي مهارت عالمي سطح تي مثبت پيغام آهي: وفاقي وزير اطلاعات

وزيراعظم جو ڏيان ان ڳالهہ تي آهي تہ ملڪ ۾ افزائش پروگرامن کي منعقد ڪرڻ کي وڌايو وڃي

افزائش سرگرمين کي همٿ ڏيڻ ۽ فنڪارن جي سرپرستي ڪرڻ سان پاڪستان ترقي ڪندو

اسلام آباد (اي پي پي) سنڌ سماءَ واري وفاقي وزير عطاءُ الله تارڙ چيو آهي تہ وزيراعظم شهباز شريف جي ويزن ۽ فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪوششن سان پاڪستان سفارتي ۽ معاشي محاذ تي نئين

بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

سوئي ناردرن گئس پائيپ لائينز لميٽيڊ جي ٽيڪس کان اڳ منافعي ۾ گذريل مالي سال دوران 42 سيڪڙو اضافو

اسلام آباد (اي پي پي) سوئي ناردرن گئس پائيپ لائينز لميٽيڊ جي ٽيڪس کان اڳ منافعي ۾ گذريل مالي سال دوران 42 سيڪڙو جو اضافو ٿيو ۽ ان دوران ڪمپني کي 34.656 ارب رپين جو ٽيڪس کان اڳ منافعو حاصل ٿيو آهي ڪمپني ماليياتي انگن اکرن مطابق مالي سال 25-2024ع دوران ايس اين جي پي ايل کي

بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

گورنر فيصل ڪريم ڪنڊي سان چيني سيڙپڪارن جي وفد جي ملاقات

چيني سيڙپڪار اڪنامڪ زونز مان ڀرپور فائدو حاصل ڪري سگهن ٿا: گورنر

ملاقات دوران پيپلز پارٽي جو صوبائي اسيمبلي جي ميمبر ارباب زرڪ بہ موجود هو

پشاور (اي پي پي) خيبرپختونخوا جي گورنر فيصل ڪريم ڪنڊي سان چيني سيڙپڪارن جي هڪ وفد گورنر هائوس پشاور ۾ ملاقات ڪئي خيبر پختونخوا جي گورنر جي پريس سيڪريٽري جي آفيس

بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

ڀارت ۾ مسلمانن خلاف ڏاڍ: آسام ۾ وڌيڪ 750 خاندان بي دخل

مودي حڪومت ڌوبري ۾ مسلمانن خلاف ظلم جون سموريون حدون پار ڪري ڇڏيون

مسلمانن جي گهرن ۽ عبادت گاهن کي تباهہ ڪرڻ لاءِ 60 کان وڌيڪ بلڊوزر ۽ پوليس تعينات ڪئي وئي

نئين دهلي (اي پي پي) بي جي پي جي اقتدار هيٺ پارٽي حڪومت آسام رياست جي ضلعي ڌوبري ۾ مسلمانن خلاف ظلم جون سموريون حدون پار ڪري ڇڏيون ڪشمير ميڊيا سروسز مطابق پارٽي ميڊيا

بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

اينڊڙ 24 ڪلاڪن دوران ملڪ جي اڪثر علائقن ۾ موسم خشڪ رهندي

اسلام آباد (اي پي پي) موسميات کاتي اڳڪٿي ڪئي آهي تہ ايندڙ 24 ڪلاڪن دوران ملڪ جي اڪثر علائقن ۾ موسم خشڪ رهندي، جڏهن تہ اترين علائقن ۾ صبح ۽ رات جي وقت ۾ موسم ٿڌي رهڻ جو امڪان آهي موسميات کاتي مطابق موجوده صورتحال کي نظر ۾ رکندي ملڪ جي اڪثر علائقن ۾ هوائون هلي رهيون

بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

نائب وزيراعظم اسحاق ڊار جي حضرت داتا گنج بخش جي مزار تي حاضري

نائب وزيراعظم کي زائرين جي سهولت، اچ وڃ منظم بڻائڻ ۽ مزار جي سيڪيورٽي بابت بريفنگ

لاهور (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار چنچر تي عظيم صوفي بزرگ حضرت داتا گنج

بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

لاهور: پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار صوفي بزرگ حضرت داتا گنج بخش جي مزار تي حاضري ڀري رهيو آهي

ايف آءِ اي اينٽي هيومن ٽريفڪنگ سرڪل راولپنڊي جي ڪارروائي، پولينڊ ورڪ ويزا فراڊ ۾ ملوث جوابدار گرفتار

اسلام آباد (اي پي پي) ايف آءِ اي اينٽي هيومن ٽريفڪنگ سرڪل راولپنڊي ڪارروائي ڪندي پولينڊ ورڪ ويزا فراڊ ۾ ملوث جوابدار وجاهت حيدر کي گرفتار ڪري ورتو چنچر ڏينهن فيڊرل انويسٽيگيشن ايجنسي (ايف آءِ اي) اسلام آباد زون طرفان جاري بيان مطابق جوابدار تي مبينہ طور تي پولينڊ جو ورڪ ويزا ڏيارڻ جي بهاني شهري کان 12 لک 2 هزار رپيا وصول ڪرڻ ۽ فراڊ ڪرڻ جو الزام آهي جوابدار کان 1 لک 15 هزار رپين جي جزوي ريڪوري ڪري ورتي آهي

بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

سنڌ حڪومت ٿرپارڪر کي ڏڪار سٽيل قرار ڏئي ڇڏيو، ضلعي ۾ 90 سيڪڙو فصل تباهہ ٿي ويا آهن: وڏو وزير

ضلعي جي سٺ ئي تعلقن ۾ غير مساوي برسات سبب پوکيل فصلن جو 85 کان 90 سيڪڙو حصو تباهہ يا بيڪار ٿي ويو آهي، رڳو 10 کان 15 سيڪڙو فصل بچي سگهيا آهن

وزيراعليٰ هائوس ۾ اجلاس دوران فصلن جي وڏي پيماني تي تباهي ۽ ٿرواسين جي معاشي ڏکيائين کي نظر ۾ رکندي ٿر کي ڏڪار متاثر قرار ڏيڻ جو فيصلو ڪيو ويو

پاڻيءَ جي کوٽ سبب پريشان ٿرواسين کي پيئڻ جو صاف پاڻي فراهم ڪرڻ لاءِ سمورن غيرفعال آر او پلانٽس جي هنگامي بنيادن تي مرمت ۽ بحاليءَ جو حڪم ڏنو ويو آهي

ٽئون ڪوٽ کان مٺي تائين پيئڻ جي پاڻيءَ جي خاص لائين وڇائڻ جو جائزو ورتو ويو، فني ترڙي انتظامي گهرجون ترجيحي بنيادن تي پوريون ڪرڻ جي هدايت

ماروئڙن جي روزگار جو وڏو سهارو ٻڌيل چوپائي مال کي بک ۽ اڃ کان بچائڻ لاءِ چاري جا هنگامي انتظام ڪرڻ ۽ امدادي سرگرمين لاءِ سمورن لاڳاپيل کاتن وچ ۾ اثرائتو رابطو ڪرڻ جو حڪم

ڏڪار متاثر ڪنهن بہ ڳوٺ ۽ برادريءَ کي اڪيلو نہ ڇڏيو وڃي، پاڻي، ضروري شين ۽ امداد جي فراهميءَ کي يقيني بڻايو وڃي، صوبائي حڪومت ٿر جي ماڻهن سان گڏ بيٺل آهي: مراد علي شاهہ

ڪراچي (رپورٽ: سعيد عباسي/ راهب ڳاهو) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهہ موجوده ڏڪار واري صورتحال ۽ فصلن جي سخت نقصانن جو تفصيلي جائزو وٺڻ کانپوءِ ٿرپارڪر کي ڏڪار متاثر ضلعو قرار ڏيڻ جو فيصلو ڪيو آهي هن لاڳاپيل کاتن کي فوري طور تي امدادي ڪم شروع ڪرڻ ۽ متاثر آباديءَ لاءِ پيئڻ جي پاڻي ۽ ضروري شين جي فراهمي کي يقيني بڻائڻ

بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: منظور ٿيل ايل پي جي نيلامي ڪميٽي جو اجلاس ٿي رهيو آهي

پاڪستان جي پرڏيهي ناڻي جي ذخيرن ۾ هڪ هفتي دوران 110 ملين ڊالر جو رڪارڊ اضافو

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان جي پرڏيهي ناڻي جي مجموعي ذخيرن ۾ هڪ هفتي دوران 110 ملين ڊالر جو اضافو ٿيو آهي، جنهن کان پوءِ ملڪ جي پرڏيهي

بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

صدر مملڪت آصف زرداري جون هندو برادري کي ڏياري جون واڌايون

مذهبي اقليتن جي حقن جو تحفظ اسان سڀني جي گڏيل ذميواري آهي: صدر

يقيني بڻائڻو پوندو تہ هر شهري آزاديءَ طور تي پنهنجي مذهب تي عمل ڪري سگهي

هندو برادري جا خاندان ڏيئا ٻاري جشن ملهائيندا تہ منهنجون نيڪ خواهشون گڏ

اسلام آباد (اي پي پي) صدر مملڪت آصف علي زرداري ڏياريءَ جي مبارڪ موقعي تي پاڪستان ۽ سڄي دنيا جي هندو برادري کي دل جي گهراين سان مبارڪون ڏيندي چيو آهي تہ پاڪستان جي

بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

نيپرا بجلي مهانگي ڪري ڇڏي، نوان اگهہ ڪي اليڪٽرڪ واهپيدارن تي بہ لاڳو

سيپٽمبر 2026ع جي فيول پرائس ايڊجسٽمينٽ تحت بجلي 2 رپيا 37 پيسا في يونٽ مهانگي

نوان اگهہ نومبر جي بلن ۾ لاڳو ٿيندا، ماهوار ايڊجسٽمينٽ ڪي اليڪٽرڪ جي واهپيدارن تي بہ لاڳو هوندي

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) نيشنل اليڪٽرڪ پاور ريگيوليٽري اٿارٽي (نيپرا) سيپٽمبر 2026ع جي فيول پرائس ايڊجسٽمينٽ تحت بجلي 2 رپيا 37 پيسا في يونٽ مهانگي ڪري ڇڏي آهي نيپرا بجلي مهانگي ڪرڻ جو باضابطا نوٽيفڪيشن بہ جاري ڪري ڇڏيو آهي جنهن موجب بجلي جي اگهن ۾ واڌ سيپٽمبر 2026ع جي ماهوار فيول پرائس

بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

جمهوريہ ڪانگو ۾ تشدد سبب 30 شهري مارجي ويا

گهرن کي باهہ ڏئي ساڙيو ۽ هڪ طبي مرڪز کي تباهہ ڪيو ويو

ويا کي منهن ڏيندڙ ٽيمن کي علائقي ۾ پنهنجون سرگرميون معطل ڪرڻيون پيون

گڏيل قومون (اي پي پي) جمهوريہ ڪانگو جي اوڀر ۾ تشدد جي واقعن ۾ گهٽ ۾ گهٽ 30 شهري مارجي ويا جڏهن تہ گهرن

بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ ڊمپر جي ٽڪر سبب شاهين فورس جا ٻہ اهلڪار زخمي ٿيڻ جو گهرو وزير نوٽيس ورتو، رپورٽ طلب

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي گهرو وزير ضياءالحسن لنجار احسن آباد ۾ ڊمپر جي ٽڪر سبب شاهين فورس جي ٻن پوليس اهلڪارن جي زخمي ٿيڻ واري واقعي جو نوٽيس وٺندي ايس ايس پي ايسٽ کان واقعي جا تفصيل ۽ زخمي اهلڪارن جي طبي صورتحال بابت رپورٽ طلب ڪري ورتي آهي، جڏهن تہ زخمي اهلڪارن کي

بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

آمريڪي منصوبي تحت مهرڳڙهہ عجائب گهر جي بحاليءَ جو ڪم مڪمل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) آمريڪي ناظم الامور نيٽلي بيڪر بلوچستان جي پارلياماني سيڪريٽري نوابزاده مير محمد زرين خان مگسي ۽ سنڌ ايڪسپلوريشن ۽ ايڊوينچر سوسائٽي (سيز) جي قيادت سان

بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

وزيراعظم جون پاڪستان ۾ رهندڙ هندو برادري کي ڏياريءَ جون مبارڪون

پاڪستان جي هندو برادري اسان جي قومي سڃاڻپ جو هڪ قيمتي حصو آهي: وزيراعظم

ملڪ جو آئين اقليتن جي مذهبي ۽ شهري حقن جي تحفظ جي خاطري ڪرائي ٿو

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف سڄي دنيا خاص ڪري پاڪستان ۾ رهندڙ هندو برادري کي ڏياريءَ

بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

ڪوئيٽا: آمريڪي ناظم الامور نيٽلي بيڪر ۽ نوابزاده زرين مگسيءَ مهرڳڙهہ عجائب گهر جي يادگاري تختيءَ جي رونمائي ڪندي

قانون کاتي جي ملازمن کي طبي سهولتن لاءِ ڊاڪٽر عيسيٰ ليبارٽري ۾ معاهدو ٿي ويو

معاهدي تحت کاتي جي آفيسرن، ملازمن ۽ سندن ڪفالت هيٺ گهر ڀاتين کي خاص رعايتون ملنديون

سهڪار تحت طبي ڪئمپون، صحت آگاهي پروگرام ۽ بيمارين کان بچاءَ لاءِ تدبير پڻ ڪيا ويندا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي گهرو، قانون، پارلياماني معاملن ۽ ڪرمنل پراسيڪيوشن واري وزير ضياءالحسن لنجار

بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

بيراگوئي جو اڳوڻو صدر سينٽيا گوپيٽا بئنڪ جي مالي بي ضابطگين جي ڪيس ۾ گرفتار

بيونس آئرس (اي پي پي) پيرا گوئي جي اڳوڻي صدر سينٽيا گوپيٽا کي يونو بئنڪ جي مالياتي اسڪينڊل جي سلسلي ۾ پوليس گرفتار ڪري ورتو آهي جنهن جي نتيجي ۾ بئنڪ جي اٽڪل 30 لک صارفين جا اڪائونٽس منجمد ڪيا ويا هئا. پرڏيهي ميڊيا مطابق استغاثہ پاران جاري ڪيل وارنٽ تي ڪارروائي ڪندي

بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

چيف سيڪريٽري پاران بس اڏن، ريلوي اسٽيشنن ۽ بين الاقوامي ٽرانزٽ پوائنٽس تي ٽيمون مقرر ڪرڻ جو حڪم

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي چيف سيڪريٽري آصف حيدر شاهہ هدايت ڪئي آهي تہ صوبي جي داخلي ۽ خارجي رستن تي پوليو کان بچاءَ جي ويڪسين جا انتظام وڌيڪ سخت ڪيا وڃن ۽ بس اڏن ريلوي اسٽيشنن ترڙي بين الاقوامي ٽرانزٽ پوائنٽس تي پوليو ٽيمون مقرر ڪيون وڃن جيئن

بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

[redacted]

جي هدايت ڪئي ڇنڇر ڏينهن وزيراعليٰ هائوس ۾ هڪ اجلاس جي صدارت ڪندي وڏي وزير ٿرپارڪر جي سيٽي سٽن ٿي تعلقن ۾ ڏڪار جهڙي صورتحال بابت هڪ تفصيلي بريفنگ جو جائزو ورتو اجلاس ۾ ايم اين اي ڊاڪٽر مهيش ملاڻي ايم پي ايز دوست محمد راهيمون قاسم سومرو فقير شير محمد بلالاڻي ۽ ارباب لطف الله چيف سيڪريٽري آصف حيدر شاهه سينيئر ميمبر بورڊ آف روينيو خالد حيدر شاهه وڏي وزير جو سيڪريٽري آصف جميل ڪمشنر ميرپورخاص شاهمير پلو ۽ ٻين شرڪت ڪئي بريفنگ ۾ ٻڌايو ويو ته ٿرپارڪر جا ڇهه ئي تعلقا ڏڪار جهڙي صورتحال کي منهن ڏئي رهيا آهن جنهن ۾ پوکيل فصلن جو لڳ ڀڳ 85 کان 90 سيڪڙو يا ته تباهه ٿي چڪو آهي يا وري بيڪار ٿي ويو آهي زراعت جي توسيع واري ڪاٽي فصلن جي نقصان جو اندازو لڳ ڀڳ 90 سيڪڙو لڳايو آهي جڏهن ته اسسٽنٽ ڪمشنرن ۽ مختيارڪارن جي فيلڊ رپورٽن ان ڳالهه جي تصديق ڪئي آهي ته صرف 10 کان 15 سيڪڙو فصل ٿي بچي سگهيا آهن وڏي وزير ٿرپارڪر جي ماڻهن جي زراعت، چوپائي مال ۽ روزگارتي گهٽ ۽ غير مساوي برساتن جي اثرن تي سخت ڳڻتي جو اظهار ڪيو هن چيو ته صورتحال ۾ فوري سرڪاري مداخلت جي ضرورت آهي خاص طور تي چوپائي مال کي بچائڻ لاءِ جيڪو هن ريگستاني ضلعي جي ماڻهن جي آمدني ۽ روزگار جو هڪ وڏو ذريعو آهي چيف سيڪريٽري آصف حيدر شاهه کي فوري ڪارروائي جي هدايت ڪندي مراد علي شاهه حڪم ڏنو ته سڀني غير فعال آر او پلانٽس جي ترجيحي بنيادن تي مرمت ۽ بحالي ڪئي وڃي هن اختيارين کي وڌيڪ هدايت ڪئي ته پاڻي جي فراهمي جي موجوده ذريعن ۾ موجود خرابين جي نشاندهي ڪئي وڃي ۽ مقامي برادرين لاءِ پيئڻ جي پاڻي تائين بنا روڪ جي پهچ کي يقيني بڻائڻ لاءِ انهن کي مڪمل طور تي فعال ڪيو وڃي وڏي وزير چيف سيڪريٽري کي هدايت ڪئي ته ...

مهانگي ڪرڻ جي درخواست ڪئي هئي جنهن جي پيٽ ۾ نيپرا 2 رپيا 37 پيسا في يونٽ واڌ جي منظوري ڏني آهي

[redacted]

ڪلچي مهرڳڙهه عجائب گهر بلوچستان لاءِ آمريڪن ايمبيسيڊرز فنڊ فار ڪلچرل پرزرويشن (اي ايف سي پي) پروجيڪٽ جي ڪامياب تڪميل تي منعقد ڪيل تقريب ۾ شرڪت ڪئي هي رقم بلوچستان ۾ (اي ايف سي پي) تحت شروع ڪيل پهريون قدم آهي (سيز) ۽ ثقافت کاتي بلوچستان جي سهڪار سان مڪمل ڪيل هن منصوبي تحت قديم نيوليٽڪ (پٿر جي دور) ۽ تاريخي مهرڳڙهه تهذيب جي آثارن کي محفوظ ڪيو ويو عجائب گهر جي ڪيوريشن کي بين الاقوامي معيارن موجب جديد بڻايو ويو عوامي آگاهيءَ ۾ وسعت لاءِ جوڳا انتظام ڪيا ويا، ۽ آثارن جي ڊگهي عرصي تائين سنڀال کي يقيني بڻائڻ لاءِ مقامي ثقافتي ماهرن کي تربيت ڏني وئي هن منصوبي جي ڪاميابيءَ سان گڏوگڏ (اي ايف سي پي) جو دائرو هاڻي پاڪستان جي ڇٽن ئي صوبن تائين پکڙجي چڪو آهي جيڪو پاڪستان جي عظيم الشان ثقافتي ورثي جي تحفظ لاءِ آمريڪا جي دائمي عزم جي عڪاسي ڪري ٿو تقريب کي خطاب ڪندي آمريڪي ناظم الامور نيٽلي بيڪر جنا دار نتيجن جي حاصلات ۽ ٻنهي ملڪن جي عوام وچ ۾ ڳنڍيل اعتماد کي مضبوط ڪرڻ لاءِ آمريڪي مهارت جي قليدي ڪردار تي زور ڏنو آمريڪي ناظم الامور نيٽلي بيڪر چيو: "اڄ اسان کي ان ڳالهه تي نهايت خوشي آهي ته عجائب گهرن ۽ ثقافتي ورثي جي تحفظ ۾ اعليٰ آمريڪي مهارت جي بدولت، مهرڳڙهه عجائب گهر بلوچستان ۸۰۰۰ سال قديم مهرڳڙهه تهذيب ۽ ٻين تاريخي دورن کي شاندار انداز ۾ اجاگر ڪندو هن قسم جا منصوبا ان حقيقت جو ثبوت آهن ته آمريڪي مهارت جناءِ دار ۽ واضح نتيجا ڏئي ٿي—جيڪي نه صرف تاريخ کي محفوظ بڻائين ٿا پر روزگار جا موقعا پيدا ڪري مقامي برادرين کي پڻ بااختيار بڻائين ٿا آمريڪا ۽ پاڪستان ...

[redacted]

سنڌ جي سچائپ ۽ پاڪستان جي قومي زندگيءَ جو اڻٽٽ حصو آهي هن اها ڳالهه ديوالي جي موقعي تي پنهنجي پيغام ۾ چئي جيڪا 8 نومبر تي ملهائي پئي وڃي خاتون اول چيو ته سنڌ جي ڏيءُ هجڻ ناطي ديوالي جو ڏڻ منهنجي دل ۾ هڪ خاص جاءِ رکي ٿو سنڌ جي محبت، مهمان نوازي ۽ مختلف مذهبن جي احترام جو جذبو منهنجي پنهنجي ورثي جو حصو آهي نسل در نسل اسان جي هندو ڀائرن ۽ ڀينرن سنڌ جي ثقافت کي ترتيب ڏيڻ ان جي برادرين کي برقرار رکڻ ۽ ان جي ڳنڍيل روايتن کي مضبوط ڪرڻ ۾ مدد ڪئي آهي سندن ورثو سنڌ جي سچائپ ۽ پاڪستان جي قومي زندگيءَ جو هڪ اڻٽٽ حصو آهي هن چيو ته ديوالي انڌيري مٿان روشني ۽ نااميدي مٿان اميد جي فتح جو ڏڻ آهي سندس پيغام شاهه عبداللطيف ڀٽائيءَ ۽ سچل سرمست جي سرزمين جو هڪ فطري رهائش آهي جنهن جي شاعري محبت، انساني وقار ۽ مذهبي اختلافن کان مٿانهون ٿي ڪري انساني رشتن جو درس ڏئي ٿي بي بي آصفه ڀٽو زرداري چيو ته قائداعظم محمد علي جناح هڪ اهڙي پاڪستان جو تصور ڏنو جتي هر شهري کي پنهنجي مذهب جي آزادي ۽ عزت سان زندگي گذارڻ جو حق حاصل هجي ان نظريي تي عمل ڪرڻ جي ضرورت آهي ته هر برادري پنهنجا مذهبي ڏڻ خوشيءَ ۽ حفاظت سان ملهائي سگهي ۽ سڀني شهرين کي برابري جا حق ۽ موقعا حاصل هجن آصفه ڀٽو زرداري چيو ته سندس ماءُ شهيد محترمه بينظير ڀٽو هڪ اهڙي پاڪستان تي يقين رکندي هئي جيڪو سڀني شهرين لاءِ هڪ جهڙو وطن هجي برابريءَ لاءِ سندس عزم اڄ به منهنجي رهنمائي ڪري ٿو مان چاهيان ٿي ته هر ٻار خاص ڪري هر ڇوڪريءَ ان يقين سان وڏو ٿئي ته سندس مذهب جو احترام ڪيو وڃي ٿو سندن خوابن اهميت رکن ٿا ۽ سندس مستقبل روشن امڪانن جو مالڪ ...

انفرادي افاديت ۽ عملي سگهه متاثر ٿئي.

[redacted]

بخش جي مزار تي حاضري ڀري ان موقعي تي هن چيو ته حضرت داتا گنج بخش جي تعليم محبت، اخوت، ڀائيچاري، رواداري، ڳنڍيل هم آهنگي ۽ انسانيت جي خدمت جو لازوال پيغام آهي جيڪو صدين کان پاڪستان سميت سڄي دنيا جي عقيدتمندن لاءِ رهنمائي ۽ مشعل راهه جو ذريعو آهي هن چيو ته حڪومت سمورن زائرين کي هر ممڪن سهولت فراهم ڪندي، جڏهن ته پرڏيهه مان ايندڙ عقيدتمندن جي سهولت لاءِ به خاص قدم کنيا ويندا ته جيئن هو پرسڪون باوقار ماحول ۾ پنهنجي حاضري مڪمل ڪري سگهن اوقاف کاتي پنجاب جي سيڪريٽري ڊاڪٽر احسان ڀٽو، داتا دربار جي ايڊمنسٽريٽر محمد علي خان ۽ ٻين لاڳاپيل آفيسرن نائب وزيراعظم جي آجيان ڪئي ان موقعي تي ڊاڪٽر احسان ڀٽو ڪيس داتا دربار جي جاري توسيع رنگ روغن ۽ خوبصورتي جي منصوبي، زائرين جي سهولتن ۾ اضافي لاءِ جاري ترقياتي قدمن سيڪيورٽي انتظامن ۽ منصوبي تي ٿيندڙ اڳڀرائي جي حوالي سان تفصيلي بريفنگ ڏني اسحاق ڊار عورت زائرين لاءِ تازو ٿي تعمير ڪيل مخصوص رستي جو پاڻ دورو ڪيو اتي فراهم ٿيندڙ سهولتن جو جائزو ورتو ۽ جاري ڪمن تي اطمينان جو اظهار ڪيو هن سيڪريٽري اوقاف، داتا دربار جي ايڊمنسٽريٽر، داتا دربار جي ڊي ايس پي، خطيب مولانا نديم مخدان ايس ڊي او مزار جي انتظاميه جي ٻين ميمبرن مواصلات ۽ تعميرات واري کاتي نيسپاڪ ۽ ٽيپا جي ڳنڍيل ڪوشش ۽ خدمتن جي به تعريف ڪئي ڊاڪٽر احسان ڀٽو نائب وزيراعظم کي زائرين جي سهولت، اڄ وچ کي منظم بڻائڻ ۽ مزار تي سيڪيورٽي جا انتظام وڌيڪ موثر بڻائڻ لاءِ اوقاف کاتي پاران کنيل قدمن کان به آگاهه ڪيو نائب وزيراعظم ان عزم جو ورجاءُ ڪيو ته حڪومت مذهبي ۽ روحاني هنڌن جي بهتري ۽ زائرين جي معياري سهولتن جي فراهمي لاءِ سمورا ضروري وسيلا فراهم ...

ملهائڻ لاءِ سمورا ضروري قدم کنيا رهيا آهن هن ٻڌايو ته پوري صوبي جي پوليس

[redacted]

گراؤنڊ ٽڏي تي پهچي تعزيت ڪئي جتي ڳالهائيندي ايس ڪي پي سربراهه چيو ته بي گناهه قتل ٿيل دلشير برفت جو تمام افسوس آهي برفت برادري

[redacted]

چورن گهر کي ٻهاري ڇڏيو واقعي کانپوءِ پوليس اڃا تائين جوابدارن کي گرفتار ڪرڻ ۾ ڪامياب نه ٿي سگهي آهي ٻئي طرف متاثر خاندان ايس ايس پي سکر ۽ ٻين اعليٰ اختيارين کان مطالبو ڪيو آهي ته واقعي جو نوٽيس وٺي چوري ٿيل روڪ رقم سون جا زيور ۽ ٻيو سامان واپس ڪرائي جوابدارن کي گرفتار ڪيو وڃي

[redacted]

پيا، جن کي فوري طور تعلقي اسپتال منتقل ڪيو ويو مرزا سکر کان سوات ڪيلا ڪٽي وڃي رهي هئي ته اوچتو ڪائر برسٽ ٿيڻ سبب حادثو پيش آيو پوليس موجب زخمين جو تعلق سوات سان آهي، جن کي شروعاتي طبي امداد بعد وڌيڪ علاج لاءِ رحيم يار خان ريفر ڪيو ويو آهي

[redacted]

ته ڪن ڏينهن اندر ڪارروائي نه ٿي ته 10 نومبر تي ايس ايس پي آفيس اڳيان ڌرڻو هنيو ويندو

[redacted]

ڪياماڙي جو دورو ڪيو جتي هن توري بنگش روڊ ۽ تعمير هيٺ مرزا آدم خان روڊ تي جاري ترقياتي ڪمن جو معائنو ڪيو ۽ لاڳاپيل آفيسرن کان

[redacted]

نينگرين کي ڊيفنس فيز 7 ايڪسٽينشن مان بازياب ڪرائي ورتو آهي بازياب ڪرايل نينگرين جي عمر 14 ۽ 15 سال ٻڌائي پئي وڃي، جن جي

No.LS/29070/2026

انسپيڪٽوريٽ جنرل سنڌ
پريزنز اينڊ ڪريڪشنز سروس

پير الاهي بخش روڊ مسلم آباد ڪراچي

ٽيليفون نمبر. 021-99231418 فيڪس نمبر. 021-99231084 اي ميل: sindhprisons@gmail.com

تاريخ: 05 نومبر 2026

ٽينبر نوٽيس

1. انسپيڪٽر جنرل سنڌ جيل ۽ اصلاحي خدمتون (Prisons & Corrections Service)، ڪراچي، سنڌ جيل سروس جي سمورن جيلن/آفيسن لاءِ MPLS Layer-III VPNڪنيڪٽوٽي جي فراهمي واسطي، سنڌ پبلڪ پروڪيورمينٽ رولز 2010 (ترميمي 2019) جي تحت ۽ SPPRAجي "E-Pak Acquisition & Disposal System" (EPADS)ويب سائيٽ) ذريعي، سنگل اسٽيج-ٽو انويلپ طريقيڪار مطابق جيئن ته SPPRAرولز جي قاعدي نمبر 46(2) ۾ بيان ٿيل آهي ڀيهر وڪرو ٿيل بولين جي دعوت ڏئي ٿو اها دعوت انهن دلچسپي رکندڙ فرمز لاءِ آهي جيڪي SECP ۽ FBR وٽ رجسٽرڊ هجن جن وٽ نيشنل ٽيڪس نمبر (NTN)، سيلز ٽيڪس رجسٽريشن نمبر (STRN)۽ سنڌ نيشنل ٽيڪس نمبر (SNTN)موجود هجن. فرم جو پاڪستان ۾ قانوني وجود هجڻ لازمي آهي. ان سان گڏوگڏ ان وٽ پاڪستان ٽيلي ڪميونيڪيشن اٿارٽي (PTA)پاران پاڪستان ۾ ٽيلي ڪميونيڪيشن خدمتون (سيلولر/فائبر) فراهم ڪرڻ جو اختيار (اجازت) ۽ "لوڪل لوپ لائسنس" (Local Loop License)هجڻ پڻ ضروري آهي.
2. مجاز اختياري بهترين خدمتن جي دستيابي کي جانچي/تصديق ڪري سگهي ٿو ۽ مقابلي جي قابل اگهن تي بهترين ڪوريج جي بنياد تي خدمتن جي چونڊ ڪري سگهي ٿو
3. بڊ جا دستاويز 23.11.2026 تي منجهند 02:00 وڳي تائين SPPRAجي "اي-پاڪ ايڪوزيشن اينڊ ڊسپوزل سسٽم" (EPADS)جي ويب سائيٽ https://portalsindh.eprocure.gov.pk/تان، ۽ ان سان گڏوگڏ "سنڌ جيل ۽ اصلاحي خدمتن" (Sindh Prisons & C.S)جي ويب سائيٽ www.spcs.gos.pkتان ڊائون لوڊ ڪري سگهجن ٿا.
4. بوليءَ جا دستاويز 23.11.2026 تي منجهند 02:00 وڳي تائين SPPRA E-Pak Acquisition & Disposal System (EPADS) جي ويب سائيٽ، يعني https://portalsindh.eprocure.gov.pk/ذريعي جمع ڪرائي/اپلوڊ ڪري سگهجن ٿا.
5. بوليءَ جا دستاويز (ٽيڪنيڪل بوليون) 23.11.2026 تي منجهند 03:00 وڳي (EPADS) SPPRA E-Pak Acquisition & Disposal Systemجي ويب سائيٽ، يعني https://portalsindh.eprocure.gov.pk/ذريعي کوليا ويندا.
6. ٽينڊر فيس، پاڪستان جي ڪنهن به شيڊولڊ بئنڪ جي انسپيڪٽر جنرل آف پريزنز سنڌ، ڪراچي جي نالي تي ٺهيل پي آرڊر جي صورت ۾، مٿي ڄاڻايل آفيس ۾ جمع ڪرائڻي پوندي (رقم: 3000 روپيا).
7. بولي سان گڏ -/500,000 رپين جي رقم سوٽي رقم طور شامل هجڻ لازمي آهي. اها رقم پاڪستان جي ڪنهن به شيڊيولڊ بئنڪ جي پي آرڊر، ڊمانڊ ڊرافٽ يا بئنڪ گارنٽي وغيره جي صورت ۾ هئڻ گهرجي. جيڪا انسپيڪٽر جنرل آف پريزنز سنڌ، ڪراچي جي نالي تي جاري ڪيل هجي. ان جي هڪ ڪاپي SPPRA جي "اي-پاڪ ايڪوزيشن اينڊ ڊسپوزل سسٽم" (EPADS)ويب سائيٽ تي اپلوڊ ڪرڻ لازمي آهي، جڏهن ته بولي جي ضمانت جو اصل دستاويز مٿي ڄاڻايل وقت ۽ جاءِ تي (يا ان کان اڳ) جمع ڪرائڻو پوندو
8. جيڪڏهن بڊز کولڻ واري ڏينهن ڪنهن به سبب ڪري عام موڪل اچي وڃي، ته پوءِ اهي ايندڙ ڪم واري ڏينهن، مقرر وقت تي کولي سگهجن ٿيون. ان بابت وڌيڪ تفصيل بوليءَ جي دستاويزن ۾ موجود آهن، تنهن هوندي به، جيڪڏهن ڪنهن اضافي معلومات جي ضرورت هجي ته اها ڪنهن به ڪم واري ڏينهن آفيس جي وقت دوران، انسپيڪٽر جنرل، سنڌ جيل ۽ اصلاحي خدمتن جي آفيس مان حاصل ڪري سگهجي ٿي. هي آفيس پير الاهي بخش روڊ، مسلم آباد ڪوآپريٽو هائوسنگ سوسائٽي، دائود انجنيئرنگ ڪاليج ڪراچي جي ويجهو واقع آهي. ان سلسلي ۾ فون نمبر 021-99231418 ۽ فيڪس نمبر 021-99231084 تي رابطو ڪري سگهجي ٿو.
9. اسٽور جي مقدار کي SPPRAرولز 2010 (جيڪي وقت بوقت ترميم ٿيل آهن) مطابق وڌائي يا گهٽائي سگهجي ٿو.
10. انسپيڪٽر جنرل، سنڌ جيل ۽ اصلاحي خدمتون ، ڪراچي کي اهو اختيار حاصل آهي ته هو سنڌ پبلڪ پروڪيورمينٽ ريگيوليٽري اٿارٽي (SPPRA)جي لاڳاپيل قاعدن مطابق، ڪنهن به يا سمورين بولين کي قبول يا رد ڪري سگهي ٿو.

(محمد اسلم ملڪ)
ڊي. آءِ. جي پريزنز ڪراچي ريجن
(هيڊ آف دي پروڪيورمنٽ ڪميٽي)

INF-KRY:NO.5065/2026

I WORK FOR SINDH
www.iwork4sindh.com

سنڌي ايڊيشن
انچارج: مجيب ناريجو
IBRAT SANSAR
عبرت سنسار
68 Golden Jubilee Year
Ibratsansar@yahoo.com
آچر 08 نومبر 2026ع

آمريڪي چونڊن جا دلچسپ نتيجا: سماج جا نوان چهرا ۽ تاريخ جا نوان باب

مجيب ناريجو

آمريڪا ۾ 3 نومبر تي ٿيل وچ مدي وارين چونڊن ۾ صدر جي چونڊ ته نه ٿيندي آهي، پر انهن ذريعي ملڪ جي قانون ساز اداري ڪانگريس جي ٻنهي ايوانن جي جوڙجڪ تبديل ٿيندي آهي. مخالف ڌر کي اڪثريت ملڻ جي صورت ۾ اها صدر جي فيصلن ۽ حڪومتي قدمن ۽ ڄڙواڳين تي پڇاڻو ڪري سگهي ٿي، جاچ ڪميٽيون جوڙي سگهي ٿي ۽ حڪومتي ڪارڪردگيءَ جو احتساب ڪري سگهي ٿي. هيٺين ايوان جي سمورين 435 ۽ سينيٽ جي لڳ ڀڳ هڪ ڀاڱي تي سيٽن لاءِ چونڊون ٿينديون آهن، جڏهن ته 36 رياستن ۾ گورنرن ۽ ڪيترين ئي رياستن ۾ اسيمبلين جون چونڊون پڻ ٿينديون آهن. هن ڀيري ڊيموڪريٽڪ پارٽيءَ ٻنهي ايوانن ۾ اڪثريت حاصل ڪئي آهي، پر انهن چونڊن جو وڌيڪ دلچسپ پاسو آمريڪي سماج جي مختلف برادرين، نسلن ۽ عمر وارن ماڻهن جي نمائندگيءَ ۾ آيل تبديلي آهي.

اسلامي برادريءَ لاءِ اهي چونڊون خاص اهميت رکن ٿيون. مشيگن مان عبدالسيد ڪاميابي حاصل ڪري آمريڪي سينيٽ جو پهريون مسلمان ميمبر بڻيو (دلچسپ ڳالهه اها آهي ته هن جي خلاف صدر ٽرمپ پاڻ مهم هلائي تڪ جا دورا ۽ جلسا ڪيا هئا). هيٺين ايوان ۾ به گهٽ ۾ گهٽ 7 مسلمان اميدوار ڪامياب ٿيا، جن ۾ نيوجرسي مان ڊاڪٽر آدم حمادي ۽ نيويارڪ مان ڊريالزا ايوبلا شيوليئر شامل آهن. رشيده طليب ۽ الهان عمر به پنهنجيون سيٽون برقرار رکڻ ۾ ڪامياب رهيون. آمريڪي سياست ۾ مسلمانن جي اها اڳيرائي خاص ڌيان ڇڪائي ٿي، ڇاڪاڻ ته هاڻي اها اسلامي برادري رڳو ووٽرن جي حيثيت ۾ نه، پر قانون سازيءَ جي اعليٰ ادارن ۾ به پنهنجو حصو وڌائي رهي آهي.

آمريڪا جي اصلوڪن رهواسين، جن کي عام طور ريڊ انڊين چيو ويجي ٿو انهن لاءِ به هي چونڊون يادگار رهيون. نيو ميڪسيڪو مان ڊيب هالينڊ (Deb Haaland) گورنر چونڊجي آمريڪا جي پهرين ريڊ انڊين عورت گورنر بڻجي وئي. هوءَ ان کان اڳ وفاقي حڪومت ۾ وزير پڻ رهي چڪي آهي. مينيسوٽا جي پيگي فلاناگن (Peggy Flanagan) سينيٽ ۾ پهچندڙ پهرين ريڊ انڊين عورت طور تاريخ ۾ پنهنجو نالو لکرايو. نيو ميڪسيڪو ۾ گورنر ۽ نائب گورنر ٻنهي عهدن تي اقليتي عورتن جي ڪاميابي به هنن چونڊن جو هڪ منفرد پاسو آهي.

عورتن جي سياسي نمائندگيءَ ۾ به اهم اڳڀرائي ٿي. جارجيا مان ڪيشا لانس باٽمز (Keisha Lance Bottoms) آمريڪا جي پهرين ڪاري عورت گورنر چونڊجي وئي، جڏهن ته ٽيڪساس مان جينا هينوجوسا (Gina Hinojosa) رياست جي پهرين لاطيني عورت گورنر بڻي آهي. فلوريڊا ۾ بائرن ڊونلڊز (Byron Donalds) ڪاري نسل جو پهريون گورنر چونڊجڻ جو اعزاز حاصل ڪيو. چونڊن کان پوءِ 2027ع ۾ آمريڪا جي 17 رياستن جون واڳون عورت گورنرن جي هٿن ۾ هونديون، جيڪو ملڪ جي تاريخ ۾ هڪ نئون رڪارڊ آهي. ان کان سواءِ تاريخ ۾ پهريون ڀيرو آمريڪا جي 8 رياستن ۾ گورنر ۽ نائب گورنر ٻنهي عهدن تي هڪ ئي وقت عورتن جي جوڙي چونڊجي اقتدار سنڀاليندي

ايشيائي نسل سان تعلق رکندڙ آمريڪين جي نمائندگيءَ جو ذڪر به دلچسپيءَ کان خالي ناهي. وفاقي ڪانگريس ۾ نسلي ايشيائي قانون سازن جي مجموعي نمائندگي وڌي 22 کان 24 ميمبرن تائين پهچي وئي آهي، جيڪي قانون سازيءَ کان علاوه انٽيليجنس، فارن افيئرس ۽ چين بابت خاص ڪميٽين جي سربراهي عهدن تي فعال نمائندگي ڪري رهيا آهن. آمريڪي ڪانگريس ۾ ڀارتي نسل جي ڇهن قانون سازن جي غيررسمي گروپ کي 'سموسا ڪاڪس' (Samosa Caucus) چيو ويجي ٿو. ان ۾ امي بيرا، رو ڪنا، راجا ڪرشنا مورتي، پرميلا جيپال، شري ٿانيدار ۽ سوهاس سبرامنيم شامل آهن. ڏکڻ ايشيا جي مشهور سوغات سموسي جي نالي سان سڃاتل هن گروپ جو وجود پنهنجي جاءِ تي دلچسپ آهي. ان ڪانسواءِ ڊاڪٽر اميش شاهه ۽ پيا ٻانڊيا جون ڪاميابيون پڻ ڀارتي نسل جي آمريڪين جي وڌندڙ سياسي موجودگيءَ جو حصو آهن.

عمر جي حوالي سان به چونڊن ۾ نئين ۽ پراڻي نسل جو دلچسپ ميلاپ ڏسڻ ۾ آيو. 25 سالن جو ميڪسيول فراسٽ اڳ ئي جنريشن زي جو پهريون ڪانگريسي ميمبر بڻجي چڪو هو جڏهن ته هن ڀيري به ڪيترن ئي نوجوان نمائندن ڪاميابيون حاصل ڪيون آهن. ٻئي پاسي چڪ گراسلي، برني سينڊرز ۽ نينسي پلوسي جهڙا جهونا تجربيڪار سياستدان به چونڊن ۾ ڪامياب ٿيا. ڪانگريس ۾ نوجوانن جي اچڻ ۽ جهونن سياستدانن جي موجودگيءَ مان آمريڪي سياست ۾ پيڙهين جي گڏيل شرڪت جو اندازو لڳائي سگهجي ٿو.

آمريڪا جي روايتي سياسي مضبوط قلعن ۾ آيل تبديليون به گهٽ اهم ناهن. ڪنساس ۾ 1932ع کان پوءِ پهريون ڀيرو ڪنهن ڊيموڪريٽڪ اميدوار (ايڊم هيملٽن) سينيٽ جي سيٽ کٽي. ٽيڪساس ۾ به ڪيترن ڏهاڪن کان پوءِ سينيٽ ۽ گورنر جي عهدن تي پارٽيءَ جي تبديلي ٿي، جڏهن ته مين (Maine) رياست ۾ ڊگهي عرصي کان سينيٽر رهندڙ سوزن ڪولنز کي شڪست ملي. انهن نتيجن واضح ڪري ڇڏيو آهي ته مضبوط سياسي روايتون به ووٽرن جي فيصلي آڏو هميشه برقرار نٿيون رهي سگهن.

ان ۾ ڪو به شڪ ناهي ته چونڊن تي صدر ٽرمپ جي فيصلن، ڌمڪين، ايران جنگ سبب وڌيل ۾ معاشي مسئلا، مهانگائي، پيٽرول ۽ روزمره استعمال جي شين جا وڌندڙ اگهه ووٽرن جي ترجيحن ۾ متانهان رهيا. وچ اوڀر جي صورتحال ۽ ايران تي مڙهيل جنگ بابت بحث به چونڊ مهم جو حصو هئا. ٻنهي ايوانن ۾ مخالف ڌر جي اڪثريت حاصل ڪرڻ مان ظاهر ٿئي ٿو ته آمريڪي ووٽرن حڪومت جي پاليسين تي ڪاوڙ جي اظهار لاءِ ووٽ جو ڀرپور نمونو استعمال ڪيو آهي. ايندڙ ڏينهن ۾ انهن نتيجن جو اثر وچ اوڀر ۽ ايران بابت آمريڪي پاليسيءَ تي به پئجي سگهي ٿو.

اسرائيلي چونڊون ۽ نيتن ياهو جون ناڪاميون

فريد احمد

اسرائيل جي چونڊن وزيراعظم نتن ياهوءَ کي ناڪاميون پلئه پيون آهن. سنڌس ڊگهي سياسي بالادستيءَ کي وڏو ڌڪ رسايو آهي. غزه ۾ فلسطيني شهرين جو ڪوس، يرغمالي اسرائيلين جي واپسيءَ ۾ ناڪامي، ايران خلاف فوجي ڪاروائي جي نتيجن، سلامتيءَ بابت وڌندڙ سوالن ۽ حڪومت جي تڪراري فيصلن سنڌس سياسي ساک کي متاثر ڪيو آهي. چونڊن ۾ سنڌس جماعت سڀ کان وڌيڪ سيٽون حاصل ڪرڻ باوجود حڪومت ٺاهڻ لاءِ گهربل اڪثريت کان پري رهجي وئي آهي، جڏهن ته مخالف ڌر کي اقتدار ۾ اچڻ جو موقعو مليو آهي. پر مخالف ڌر جي اندروني اختلافن ۽ عرب پارٽين جي حمايت بابت چڪتاڻ سبب حڪومت ٺاهڻ جو رستو اجا صاف ناهي ٿيو.

گذريل پارليامينٽ ۾ نتن ياهوءَ جي اتحاد کي 68 سيٽن جي حمايت حاصل هئي. هاڻي اهو انگ گهٽجي 53 تي پهتو آهي، يعني سنڌس اتحاد کي 15 سيٽن جو نقصان ٿيو آهي. اڳوڻي آرمي چيف گادي آئزنڪوٽ جي جماعت 'ياشار' 21 سيٽون کٽي مخالف ڌر جي سڀ کان وڏي جماعت بڻجي سامهون آئي، جڏهن ته اڳوڻي وزيراعظم نفتالي بينيٽ جي جماعت 'بي ياهاد' 12 سيٽون حاصل ڪيون.

نتن ياهوءَ لاءِ هي نتيجا رڳو سيٽن جي گهٽتائي نه، پر سنڌس حڪومتي ڪارڪردگيءَ تي عوامي ردعمل به آهن. 7 آڪٽوبر 2023ع تي حماس جي حملي کان پوءِ اسرائيل جي سلامتيءَ بابت حڪومت تي سخت سوال اٿيا. حملي ۾ اسرائيلي شهرين جي مارجڻ ۽ يرغمال بڻجڻ، انهن جي واپسيءَ ۾ دير ۽ غزه ۾ ڊگهي جنگ نتن ياهوءَ جي حڪومت لاءِ وڏو مسئلو بڻيا. غزه جي تباهي ۽ وڏي انگ ۾ فلسطينين جي قتل تي به اسرائيل اندر توڙي ٻاهرين دنيا ۾ سنڌس حڪومت تي تنقيد ٿيندي رهي. گڏيل قومن جي جنرل اسيمبليءَ جڏهن هو خطاب لاءِ ڊائيس تي آيو ته دنيا جي 70 ملڪن واڪ آئوٽ سنڌس منهن تي جيڪا چماٽ هڻي هئي، ان جو لقاءُ اسرائيلي قوم به ڏٺو ته دنيا ڪيئن نفرت ڪري ٿي، هڪ اسرائيل فرد دنيا ۾ ڪيئن ۽ ڪيترو محفوظ رهي سگهي ٿو اهو سوال به ووٽرن جي ذهن ۾ رهيو ۽ اهي الزام به ته هو فلسطينين جي نسل ڪشي ڪري رهيو آهي. ۽ چونڊن کان اڳ مخالف ڌر جو الزام هو ته نتن ياهوءَ جنگ کي ڊگهو ڪري اقتدار بچائڻ جي ڪوشش ڪئي. ان کان سواءِ مذهبي جماعتن جي نوجوانن کي فوجي ڀرتيءَ کان ڇوٽ ڏيڻ وارو معاملو به حڪومت لاءِ تڪرار جو سبب بڻيو.

چونڊن کان پوءِ حڪومت ٺاهڻ لاءِ سياسي جوڙجڪ شروع ٿي وئي آهي. صدر آئزڪ هرزوگ سان مشاورت دوران 67 پارليامينٽ ميمبرن آئزنڪوٽ کي حڪومت ٺاهڻ جو موقعو ڏيڻ جي سفارش ڪئي آهي، جڏهن ته 46 ميمبرن نتن ياهوءَ جي حمايت ڪئي آهي. نتن ياهوءَ جي پراڻي اتحادي جماعت 'يونائيٽڊ تورا يهوديت' ڪنهن به اميدوار جي سفارش ناهي ڪئي. ان جماعت جو اعتراض آهي ته حڪومت الٽرا آرٿوڊوڪس نوجوانن کي لازمي فوجي ڀرتيءَ کان ڇوٽ ڏيارڻ وارو واعدو پورو ناهي ڪيو.

آئزنڪوٽ جي حق ۾ 67 ميمبرن جون سفارشون اچڻ باوجود حڪومت ٺاهڻ جو معاملو ايترو سولو ناهي. انهن ميمبرن ۾ عرب پارٽين جا 19 نمائندا به شامل آهن. پر آئزنڪوٽ عرب پارٽين کي پنهنجي حڪومت ۾ شامل ڪرڻ کان انڪار ڪري چڪو آهي. اهڙيءَ طرح انهن جي حمايت کي پڪي اتحادي اڪثريت نٿو چئي سگهجي. ٻئي طرف، نتن ياهوءَ لاءِ به گهربل سيٽون گڏ ڪرڻ آسان نه هوندو. صدر هرزوگ 8 نومبر تي (اڄ) ڪنهن هڪ اميدوار کي حڪومت ٺاهڻ جو مينڊيٽ ڏيڻ جو اعلان ڪندو. نامزد اميدوار کي حڪومت ٺاهڻ لاءِ 28 ڏينهن ملندا، جن ۾ وڌيڪ 14 ڏينهن جي واڌ ٿي سگهي ٿي. ان وقت تائين نتن ياهو نگران وزيراعظم رهندو.

آئزنڪوٽ اڳوڻو آرمي چيف آهي ۽ 7 آڪٽوبر کان پوءِ نتن ياهوءَ جي جنگي ڪابينا ۾ به شامل رهيو. سنڌس اقتدار ۾ اچڻ سان اسرائيل جي فلسطين بابت پاليسيءَ ۾ ڪا وڏي تبديلي اچي ويندي، اهڙي اميد رکڻ وقت کان اڳ ٿيندو. غزه ۽ فلسطين بابت فيصلا رڳو وزيراعظم جي مرضيءَ سان ناهن ٿيندا، اسرائيلي فوج، سلامتيءَ جا ادارا ۽ رياستي حڪمت عملي به انهن تي اثرانداز ٿيندي آهي. آمريڪا سان اسرائيل جا لاڳاپا به ان پاليسيءَ جو اهم حصو آهن. البت نئين حڪومت اچڻ سان جنگ، يرغمالين ۽ فلسطينين بابت فيصلن جو انداز بدلجي سگهي ٿو.

نتن ياهوءَ لاءِ چونڊن جا نتيجا وڏو ڌڪ آهن، پر سنڌس سياسي راند اڃا ختم نه ٿي آهي. مخالف ڌر وٽ سيٽون گڏ ڪرڻ جو موقعو ضرور آهي، پر مختلف جماعتن جا پنهنجا مفاد ۽ اختلاف آهن. هاڻي ڏسڻو اهو آهي ته اهي اختلاف پاسيرا رکي حڪومت ٺاهڻ ۾ ڪامياب ٿين ٿيون يا نتن ياهو هڪ ڀيرو ٻيهر سياسي جوڙجڪ وسيلي اقتدار بچائي وٺي ٿو.

هيڪرن جي فوج: اتر ڪوريا جو ڳجهو هٿيار

محمد علي

اتر ڪوريا ۾ جيڪڏهن ڪو ٻار رياضي ۽ ڪمپيوٽر جي تعليم ۾ غيرمعمولي صلاحيت ڏيکاري ٿو ته ممڪن آهي ته سنڌس مستقبل جو فيصلو سنڌس مرضيءَ کان اڳ ئي ٿي وڃي. ڪيس ننڍي عمر ۾ چونڊي، خاص تربيت ڏني وڃي ٿي ۽ پوءِ فوج جي سائبر يونٽ ۾ شامل ڪيو وڃي ٿو. جتي سنڌس ذميواري ٻين ملڪن جي ڪمپنين ۽ مالي ادارن جا ڪمپيوٽر نظام هيڪ ڪرڻ هوندي آهي. اتر ڪوريا ڪيترن سالن کان اهڙي فوج تيار ڪري رهيو آهي، جنهن جا سپاهي بندوق بدران ڪمپيوٽر استعمال ڪن ٿا. برطانوي خبرو اداري رائٽرز جي رپورٽ موجب، اتر ڪوريا جي انهن هيڪرن تي دنيا جي وڏي ڪرپٽو ڪرنسي پليٽ فارم 'بائنانس' تي حملي جو الزام آهي، جنهن ۾ لڳ ڀڳ 6.3 ارب ڊالرن جي ماليت جا ڪرپٽو اثاثا چوري ٿيڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي. آمريڪي جاچ اداري ايف بي آءِ ۽ بائنانس ان حملي جو ذميوار اتر ڪوريا سان لاڳاپيل هيڪرن کي قرار ڏنو آهي، جڏهن ته اتر ڪوريا ان الزام کي رد ڪري ٿو.

رپورٽ موجب، هيڪرن جي تياريءَ لاءِ هر سال مڊل اسڪول جي 11 کان 12 سالن جي عمر وارن 150 کان 200 ذهين ٻارن جي چونڊ ڪئي وڃي ٿي. سنڌن چونڊ جو بنياد رياضي ۽ ڪمپيوٽر ۾ صلاحيت هوندي آهي. ٻارن کان اهو به نٿو پڇيو وڃي ته هو مستقبل ۾ هيڪر ٿيڻ چاهين ٿا يا نه. پهرين کين ڪمپيوٽر سائنس ۽ پروگرامنگ جي سکيا ڏني وڃي ٿي. 17 سالن جي عمر ۾ بهترين شاگردن کي ملڪ جي خاص يونيورسٽين ۾ موڪليو وڃي ٿو جتي وڌيڪ جاچ کان پوءِ ڪجهه نوجوانن کي فوج جي سائبر يونٽن ۾ شامل ڪيو وڃي ٿو. اتر ڪوريا مان فرار ٿيل اڳوڻي ٽرينر ڪم هونگ ڪوانگ موجب انهن نوجوانن کي رڳو پروگرامنگ نه، پر ڪرپٽو ڪرنسيءَ جي نظام، پرڏيهي اليڪٽرانڪ اوزارن جي بناوت ۽ ڪمپيوٽرن جي حفاظتي نظام ۾ خاميون ڳولڻ جي تربيت پڻ ڏني وڃي ٿي. کين اعليٰ رياضي ۽ پرڏيهي ٻوليون به سيکاريون وڃن ٿيون. ڪامياب هيڪرن کي ملڪ ۾ خاص مراعتون ملن ٿيون. کين پرڏيهي ڪرنسيءَ ۾ انعام، گاديءَ واري شهر پيانگ يانگ ۾ وڏا فليٽ ۽ خاندان سميت رهڻ جي سهولت ڏني وڃي ٿي. ڪجهه کي حڪمران جماعت جي رڪنيت ۽ بااثر خاندانن ۾ شاديءَ جا موقعا پڻ ملن ٿا.

اتر ڪوريا 1998ع ۾ پنهنجو سائبر يونٽ قائم ڪيو هو پر ڪم جونگ اُن جي اقتدار ۾ اچڻ کان پوءِ ان پروگرام کي وڌيڪ اهميت ڏني وئي. 2013ع ۾ هن سائبر جنگ کي ايٽمي هٿيارن ۽ ميزائلن سان گڏ ملڪ جي اهم دفاعي ۽ حملي واري صلاحيت قرار ڏنو. ڏکڻ ڪوريا جي انٽيليجنس اداري جي 2024ع واري اندازي موجب اتر ڪوريا جي سائبر جنگي سرگرمين ۾ لڳ ڀڳ 8,400 ماڻهو ڪم ڪري رهيا آهن.

هاڻي انهن حملن ۾ مصنوعي ذهانت جا اوزار به استعمال ٿين ٿا. هيڪر جعلي نوڪرين جا انٽرويو ۽ سافٽ ويئر استعمال ڪري ڪمپنين جي ڪمپيوٽرن تائين پهچ حاصل ڪن ٿا. بائنانس جي بيان موجب تازي حملي ۾ به جعلي نوڪريءَ جي انٽرويو ذريعي عملي جي ڪمپيوٽرن تائين رسائي حاصل ڪئي وئي ۽ پوءِ ڪمپنيءَ جي اندروني مصنوعي ذهانت واري اوزار کي استعمال ڪيو ويو. 'لازارس' نالي هيڪنگ گروپ تي به ماضيءَ ۾ وڏين ڪرپٽو ڪرنسي چورين جا الزام لڳندا رهيا آهن.

سائبر سيڪيورٽيءَ جي ماهرن موجب سرڪاري سرپرستيءَ سبب اتر ڪوريا جي هيڪرن خلاف ڪارروائي ڪرڻ ڏکيو آهي. هاڻي سنڌن ڌيان وڏن مالي ادارن ڏانهن وڌي رهيو آهي، ڇاڪاڻ ته اتي هڪ ڪامياب حملي سان وڏي رقم حاصل ڪري سگهن ٿا. اهڙيءَ طرح اسڪولن مان چونڊيل ٻار سالن جي تربيت کان پوءِ اتر ڪوريا جي ان سائبر فوج جو حصو بڻجن ٿا، جنهن جون ڪارروايون دنيا جي وڏن مالي ادارن لاءِ خطرو بڻيل آهن.

رات جو سج جي روشني وڪڻڻ جو آمريڪي ڪمپنيءَ جو منصوبو

فيضان احمد

آمريڪا جي ڪيليفورنيا رياست ۾ قائم هڪ ڪمپني رات جي وقت زمين تي سج جي روشني پهچائڻ جو منصوبو تيار ڪري رهي آهي. 'ريفليڪٽ آربٽل' نالي ڪمپنيءَ جو ارادو آهي ته خلا ۾ اهڙا سيٽلائيٽ موڪليا وڃن، جن تي لڳل وڏن آئينن ذريعي سج جي روشني زمين جي چونڊيل هنڌن ڏانهن موڪلي سگهجي. ڪمپني ان سهولت کي وڪڻڻ چاهي ٿي، جنهن لاءِ صارف موبائل ايپ ذريعي پنهنجي گهربل هنڌ تي روشني پهچائڻ جي درخواست ڏئي سگهندا.

منصوبي لاءِ ڪمپنيءَ راڪيٽ تيار ڪندڙ اداري 'اسڪاءِ روٽ ايرو اسپيس' سان 2 راڪيٽ موڪلڻ جو معاهدو ڪيو آهي. رٿا موجب زمين جي هيٺين مدار ۾ 18 ميٽر ڊگها ۽ 18 ميٽر ويڪرا وڏا آئينا لڳايا ويندا، جن جو رخ تبديل ڪري سج جي روشني گهربل هنڌ ڏانهن موڪلي سگهبي.

شروعاتي تجربي ۾ لڳ ڀڳ 5 ڪلوميٽر ويڪري علائقي کي روشن ڪرڻ جو هدف رکيو ويو آهي. ڪمپنيءَ موجب سيٽلائيٽن جي پوزيشن مسلسل تبديل ڪري روشنيءَ کي گهربل هنڌ تي برقرار رکڻ جي ڪوشش ڪئي ويندي.

هن منصوبي جي پهرين آزمائش 2027ع جي ٻئي ٽه ماهي ۾ ٿيڻ جي اميد آهي، جنهن لاءِ 'ايئرينڊل ون' نالي سيٽلائيٽ استعمال ڪيو ويندو. ڪمپنيءَ جو هدف 2035ع تائين خلا ۾ 50 هزار سيٽلائيٽن جو ڄار وڇائڻ آهي. شروعاتي طور انهن آئينن مان منعڪس ٿيندڙ روشني چنڊ جي روشنيءَ جيتري هوندي، جڏهن ته سيٽلائيٽن جو انگ وڌڻ سان روشنيءَ جي شدت ۽ ان جي فراهميءَ جو وقت به وڌائي سگهڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي.

ڪمپنيءَ جو چوڻ آهي ته هن ٽيڪنالاجيءَ سان شمسي توانائي پيدا ڪندڙ منصوبن کي سج لهڻ کان پوءِ به بجلي ٺاهڻ ۾ مدد ملي سگهندي. ان کان سواءِ ٻوڏن، زلزلن ۽ ٻين قدرتي آفتن سبب متاثر ٿيندڙ علائقن ۾ رات جي وقت روشني پهچائڻ توڙي امدادي سرگرمين دوران به اها سهولت استعمال ڪري سگهجي ٿي.

پر منصوبي بابت فلڪيات جي ماهرن ۽ ماحولياتي ڪارڪنن جا خدشا به سامهون آيا آهن. سنڌن چوڻ آهي ته خلا ۾ وڏي انگ ۾ آئينا لڳائڻ سان رات جي قدرتي اونداهي متاثر ٿيندي، جنهن جو اثر فلڪياتي مشاهدي ۽ جاندارن جي زندگيءَ تي به پئجي سگهي ٿو.

آگسٽ 2025ع ۾ سائنسي رسالي 'دي ايسٽرو فزيڪل جرنل ليٽرز' ۾ شايع ٿيل هڪ تحقيق ۾ به هن ٽيڪنالاجيءَ جي امڪاني اثرن جو جائزو ورتو ويو. تحقيق موجب خلا مان زمين ڏانهن موڪليل روشني فضا ۾ موجود گئسن جي ماليڪيولن ۽ مٽيءَ جي ذرڙن سان ٽڪرائجي مختلف پاسن ۾ پکڙجي سگهي ٿي. زمين تان واپس منعڪس ٿيندڙ روشني به ان عمل ۾ واڌارو ڪري سگهي ٿي. اهڙيءَ طرح روشني رڳو ان هنڌ تائين محدود نه رهندي، جتي ان جي درخواست ڪئي وئي هوندي، پر پرپاسي وارا علائقا به متاثر ٿي سگهن ٿا.

تحقيق ۾ پيش ڪيل ڪمپيوٽر ماڊل موجب، جيڪڏهن آئينا گهربل هنڌ کان لڳ ڀڳ 14 ڪلوميٽر پري به هجن ته زمين تي پهچندڙ روشني پوري چنڊ جي روشنيءَ کان وڌيڪ ٿي سگهي ٿي. ان صورت ۾ ويجهن علائقن جا رهواسي به اهڙي روشنيءَ کان متاثر ٿي سگهن ٿا. جڏهن ته اهي نتيجا ڪمپيوٽر ماڊل ۽ سائنسي حسابن تي ٻڌل آهن، تنهنڪري حقيقي اثرن جي جاچ عملي تجربن کان پوءِ ئي ملي سگهندي.

ريفليڪٽ آربٽل کي جولاءِ ۾ آمريڪي وفاقي ڪميونيڪيشن ڪميشن کان منصوبي جي منظوري ملي چڪي آهي، پر فلڪياتي ماهرن ۽ ماحولياتي تنظيمن ان تي اعتراض واريا آهن ۽ منظوري واپس وٺڻ جو مطالبو ڪيو آهي.

رات جو سج جي روشني وڪڻڻ جو هي منصوبو اڃان آزمائشي مرحلي ۾ آهي. ان سان شمسي توانائيءَ جي پيداوار ۽ هنگامي حالتن ۾ روشنيءَ جي فراهميءَ جا امڪان موجود آهن. پر ان سان گڏ رات جي قدرتي ماحول ۽ فلڪياتي مشاهدي کي پهچندڙ نقصان جو جائزو وٺڻ به ضروري آهي. ان ٽيڪنالاجيءَ جا حقيقي فائدا ۽ نقصان عملي تجربن کان پوءِ ئي واضح ٿي سگهندا.

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan

ABC CERTIFIED

متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال

روزاني عبرت

ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد

هيءَ اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي

روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي

Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

آچر 08 نومبر 2026ع

ٿرپارڪر ۾ ڏڪار سبب هنگامي قدم کڻڻ جي ضرورت

سنڌ حڪومت پاران ٿرپارڪر کي ’آفت ستيل ضلعو‘ قرار ڏيڻ يقيناً هڪ اهم ۽ وقتائتو فيصلو آهي. سوال آهي ته ڇا رڳو آفت ستيل قرار ڏيڻ سان ٿر واسين جون تڪليفون ختم ٿي وينديون؟ ۽ ان لاءِ اعلان کان اڳتي وڌي عملي ۽ هنگامي بنيادن تي قدم کڻڻا پوندا. برساتن جي نه ٿيڻ جي ڪري يا گهٽتائي سبب علائقي جي زراعت تباهيءَ جي ڪناري تي پهچي وئي آهي. جڏهن ته ماڻهن جي گذر سفر جو اهم ذريعو ٻڪريون چوپايو مال به خطري ۾ اچي ويو آهي. رپورٽ موجب گذريل ڏينهن وڏي وزير جي صدارت ۾ ٿرپارڪر جي حوالي سان هڪ اهم اجلاس منعقد ٿيو جنهن ۾ لاڳاپيل ڌرين شرڪت ڪئي. ان موقعي تي وزيراعليٰ سنڌ کي بريفنگ ۾ ٻڌايو ويو ته ٿرپارڪر جي ستن ئي تعلقن ۾ ڏڪار جهڙي صورتحال پيدا ٿي چڪي آهي. جتي 85 کان 90 سيڪڙو تائين فصل تباهه ٿي چڪا آهن. سيپٽمبر 2026ع دوران ستن ئي تعلقن ۾ رڳو هڪ کان 36 ملي ميٽر برسات رڪارڊ ڪئي وئي آهي جنهن سبب پوکيل فصل ۽ قدرتي گاهه پچڻ کان اڳ ئي سڪي ويو آهي. اهي انگ اکر صرف زرعي ٿيل نقصان ناهن پر ٿر جي لکين ماڻهن جي معاشي بدحالي، خوراڪ جي کوٽ ۽ روزگار جي وسيلن تي پوندڙ اثرن جو هڪ مثال آهي.

ٿر جي ماڻهن جي زندگيءَ جو دارومدار گهڻي ڀاڱي برساتي زراعت ۽ چوپائي مال تي آهي. جڏهن برساتون نٿيون پون ته فصل سڪي وڃن ٿا، چراگاهون ختم ٿي وڃن ٿا ۽ چوپائي مال لاءِ گاهه ۽ پاڻيءَ جي کوٽ پيدا ٿئي ٿي. اهڙي صورتحال ۾ غريب هاري ۽ مالوند ماڻهو متاثر ٿين ٿا. هڪڙي پاسي سندن فصلن جي صورت ۾ محنت ضايع ٿئي ٿي ته ٻئي طرف مال جي سار سنڀال ۽ خوراڪ جو خرچ برداشت ڪرڻ به ڏکيو ٿئي ٿو نتيجي ۾ ڪيترائي خاندان پنهنجو گذر سفر جاري رکڻ لاءِ قرض کڻڻ يا لڏپلاڻ ڪرڻ تي مجبور ٿين ٿا. ڏڪار جي موجوده صورتحال ۾ رڳو انسانن کي پاڻي فراهم ڪرڻ ڪافي نه هوندو پر چوپائي مال جي تحفظ لاءِ به جامع حڪمت عملي جوڙڻ ضروري آهي. ٿر جو مالوند طبقو پنهنجي مال کي ملڪيت سان گڏ زندگيءَ جو سهارو سمجهي ٿو ان ڪري متاثر علائقن ۾ مال لاءِ مفت يا رعايتي بنيادن تي گاهه، پاڻي ۽ ضروري طبي سهولتون هنگامي بنيادن تي فراهم ڪيون وڃن. ساڳئي وقت فصلن جي نقصان جو شفاف سروي ڪرائي متاثر هارين کي مالي امداد ۽ ايندڙ پوک لاءِ ٻج ۽ زرعي سهولتون ڏنيون وڃن. جيئن هو ايندڙ موسم ۾ ٻيهر پنهنجي پيرن تي بيهي سگهن. سوال آهي ته ٿر ۾ ڏڪار جي صورتحال هر سال پيدا ٿيڻ باوجود مستقل حل لاءِ جوڳا انتظام ڇو نٿا ڪيا وڃن؟ ٿر جي جاگرافيائي ۽ موسمياتي حالتن کي نظر ۾ رکندي پاڻيءَ جي ذخيرن، ننڍن ڊيمن، تلائن، برساتي پاڻي گڏ ڪرڻ جي منصوبن ۽ پائيدار آبپاشي نظام تي خاص ڌيان ڏيڻ جي ضرورت آهي. پاڻيءَ جي ڊگهي مدي واري منصوبابنديءَ سان گڏ ڏڪار جي اڳواٽ سڃاڻپ ۽ ان جي اثرن کي گهٽائڻ لاءِ به مستقل نظام جوڙڻ گهرجي.

ٿرپارڪر کي آفت ستيل ضلعو قرار ڏيڻ کانپوءِ هاڻي حڪومت جي اصل ذميواري شروع ٿئي ٿي. امدادي سرگرمين جي شفافيت، فنڊن جو درست استعمال، متاثر خاندانن تائين بنا ڪنهن فرق جي امداد جي پهچ ۽ انتظامي عملدارن جي مسلسل نگراني يقيني بڻائڻ گهرجي. وڏي وزير جو چوڻ آهي ته ٿرپارڪر جي عوام کي اڪيلو نه ڇڏيو ويندو پر ان بيان جي حقيقي اهميت تڏهن ثابت ٿيندي، جڏهن ٿر جي هر متاثر ڳوٺ تائين حڪومتي مدد پهچندي. ان سان گڏ ٿر کي صرف ڏڪار وقت ياد ڪرڻ بدران سڄو سال ترقي، پاڻي ۽ بنيادي سهولتن جي فراهميءَ سان مضبوط بڻائڻ لاءِ اثرائتا قدم کنيا وڃن.

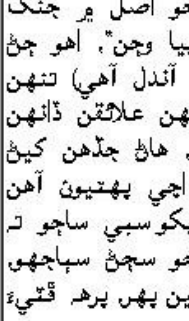
لطيفي لات —— شاهه عبداللطيف ڀٽائي

ڏٺِ ڍِري ڀَٽِ ڀَيـُـون، وڃـِـن ڪِـئو واڄـو
پَـڳـو پـنـهِـنـجي پِـريـنءَ لاءِ، سَـڀِـي ڪَـرِ سَـاڄـو
سَـڄَـڻُ سَـبَـاڄَـهـو ڀَـيـڄَ ڀـِنيءَ گـهـرِ آيـو

لطيف سائين ڪيڏي جو ڪڪرن سان گڏ وڏي گجگوڙ واري آواز ۽ تيز چمڪاٽن ڪرڻ واري انداز کي واڄي سان ڀيٽيو آهيو ۽ اهو واڄو اصل ۾ جنگ کان پهريان وڄيون پيٽرين يا طبل وڄائڻ کي چوندا هيا ته ”واڄا پيا وڃن“، اهو جڻ ويڙهه يا جنگ جو اعلان هوندو هو (هتي عورت جمع طور ڪم آندل آهي) تنهن ڪري انهن عورتن کي ٻڌائي ٿو جن جا مڙس، سيڻ، سڄڻ ڏورانهن علائقن ڏانهن گذران لاءِ ڪمائڻ ويندا هئا ۽ سانوڻ جي رُتِ ۾ واپس ورندا هئا. هاڻ جڏهن ڪيڻ يا وڄون واڄا وڄائيندي ڏٺ کان ڦيرو ڪائي ميداني علائقن تي اچي پهتيون آهن ته تون اچا ويسلي ويٺي آهين! اٿي پنهنجي محبوب مڙس لاءِ پڪو سڀي ساڄو ته ڪر ان کي سينگاري صاف ڪري تيار ڪر ڇو ته تنهنجو سڄڻ سڀاڄهو، مهربان، پيار ڪندڙ ور جيڪو مسافريءَ ۾ آهي اهو رات جو پوئين پهر پرهه ڦٽيءَ مهل يعني سج نڪرڻ کان اڳ ئي گهر اچي پهچندئي.

(تحقيق ۽ ترتيب : شاهنواز راڄپر)

آمريڪا ۽ اسرائيل جون چونڊون ۽ دنيا جو بدلجندڙ حالتون!

اياز وگهيو

عالمي سياست ۾ چونڊون رڳو اقتدار جي تبديليءَ جو نالو ناهن هونديون پر اهي ملڪن جي پرڏيهي پاليسين، جنگ ۽ امن جي فيصلن توڙي عالمي طاقت جي توازن تي به اثرانداز ٿينديون آهن. هلندڙ مهيني ۾ آمريڪا جي مڊٽرم چونڊن ۽ اسرائيل جي پارلياماني چونڊن ڪانپوءِ وچ اوڀر جي سياسي صورتحال هڪ نئين موڙ تي پهچي وئي آهي. انهن چونڊن جا اثر ايران، فلسطين، سعودي عرب ۽ پاڪستان جي سفارتي حڪمت عمليءَ تائين محسوس ڪري سگهجن ٿا.

آمريڪا ۾ 3 نومبر تي ٿيل مڊٽرم چونڊن ۾ ڊيموڪريٽڪ پارٽي سينيٽ ۽ هائوس آف ريپريزنٽيٽوز ٻنهي ۾ اڪثريت حاصل ڪري ورتي آهي. اها ڪاميابي صدر ڊونلڊ ٽرمپ لاءِ هڪ اهم سياسي چئلينج بڻجي سامهون آئي آهي. خاص طور تي ايران سان جنگ، وڌندڙ مهانگائي، توانائيءَ جي قيمتن ۽ آمريڪي پرڏيهي پاليسيءَ بابت عوامي خدشن چونڊن جي نتيجن ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو. هاڻي ٽرمپ انتظاميا کي قانونسازي، بجيٽ ۽ حڪومتي فيصلن ۾ ڪانگريس جي نئين اڪثريت سان سياسي مقابلو ڪرڻو پوندو جيتوڻيڪ صدر وٽ پرڏيهي پاليسيءَ جا اهم اختيار برقرار رهندا پر ڪانگريس جي نگراني ۽ دٻاءُ سندس فيصلن تي اثرانداز ٿي سگهي ٿو.

ٻئي طرف اسرائيل ۾ 27 آڪٽوبر تي ٿيل چونڊن ڪانپوءِ سياسي صورتحال اڃا واضح ناهي. بنيامين نيتن ياهو جي ليڪوڊ پارٽي 27 سيٽون حاصل ڪري سڀ کان وڏي پارٽي بڻجي سامهون آئي پر سندس اتحاد 120 رڪني پارليامينٽ ۾ حڪومت ناهڻ لاءِ گهربل 61 سيٽون حاصل نه ڪري سگهيو. گادي آئزنڪوٽ جي مخالف ڌر کي به واضح اڪثريت حاصل نه ٿي. عرب پارٽين جون 19 سيٽون حڪومت ناهڻ واري عمل ۾ اهم بڻجي ويون آهن. آئزڪ هرزوگ کي هاڻي اهڙو اميدوار نامزد ڪرڻو آهي، جيڪو پارلياماني اتحاد ناهي سگهي.

هن صورتحال جو سڀ کان اهم پاسو ايران ۽ اسرائيل وچ ۾ جاري ڇڪتاڻ آهي. آمريڪا جي اندر جنگ بابت وڌندڙ سياسي اختلاف ٽرمپ انتظاميا لاءِ هڪ نئون دٻاءُ پيدا ڪري سگهن ٿا. ڊيموڪريٽڪ اڪثريت ايران سان جنگ جي خرچن، آمريڪي فوجي حڪمت عملي ۽ اسرائيل کي فراهم ٿيندڙ فوجي امداد بابت وڌيڪ سوال اٿاري سگهي ٿي. تنهن هوندي به اهو سمجهڻ درست نه ٿيندو ته ڪانگريس جي تبديليءَ سان آمريڪا جي ايران يا اسرائيل بابت پاليسي فوري طور تبديل ٿي ويندي.

فلسطين جو مسئلو به هن نئين سياسي صورتحال ۾ اهم حيثيت رکي ٿو. غزه جي تباهي، انساني بحران، فلسطينين جي خودمختياري ۽ اسرائيلي آبادڪاريءَ بابت آمريڪي سياست ۾ اختلاف وڌيڪ نمايان ٿي سگهن ٿا. پر اصل امتحان اهو هوندو ته ڇا سياسي بيانن کي عملي سفارتي قدمن ۾ تبديل ڪيو وڃي ٿو يا نه. پاڪستان لاءِ به اها صورتحال غيرمعمولي اهميت رکي ٿي. ڇو ته پاڪستان جا ايران، سعودي عرب، آمريڪا ۽ ٻين نار ملڪن سان سياسي، دفاعي ۽ معاشي لاڳاپا آهن. اهڙي ماحول ۾ پاڪستان کي ڪنهن هڪ ڌر جي دٻاءُ هيٺ اچڻ بدران پنهنجي قومي مفادن، علائقائي امن ۽ متوازن سفارتڪاريءَ کي اوليت ڏيڻ گهرجي. ايران سان سرحدي سلامتي، سعودي عرب سان معاشي لاڳاپا ۽ آمريڪا سان سفارتي رابطن کي گڏ کڻي هلڻ وقت جي ضرورت آهي.

آمريڪا ۽ اسرائيل جون چونڊون اهو سوال ٻيهر کڻي آيون آهن ته ڇا وچ اوڀر ۾ جنگ ۽ طاقت جي سياست بدران سفارتڪاري، ڳالهين ۽ عالمي قانون کي اهميت ملندي؟ دنيا کي هاڻي نون سياسي اتحادين کان وڌيڪ پائيدار امن جي ضرورت آهي. پاڪستان لاءِ به اهو موقعو آهي ته هو علائقائي استحڪام، ايران ۽ نار جي ملڪن ۾ رابطن ۽ فلسطينين جي جائز حقن لاءِ اصولي سفارتي ڪردار ادا ڪري. تاريخ ٻڌائي ٿي ته جنگيون طاقت سان شروع ٿي سگهن ٿيون پر انهن جو پائيدار حل ڳالهين ۽ انصاف سان ئي ممڪن ٿيندو آهي.

ڏياريءَ جو ڏيک، لاباري جي لاپ سان!

رميش راڄا

ڪنهن فصل جي جشن واري دسترخوان تائين پهچڻ کان اڳ، ان کي ڪيترن ئي مهينن جي بي يقينيءَ مان گذرڻو پوي ٿو. ڪو زمين تيار ڪري ٿو، مينهن جو انتظار ڪري ٿو، موسم تي نظر رکي ٿو ۽ اميد ڪري ٿو ته فصل سلامت رهندو. جڏهن آخرڪار اَنُ گهر پهچي ٿو ته تڏهن اطمينان خوشيءَ ۾ بدلجي وڃي ٿو. خاندان گڏ ٿين ٿا. کاڌو ورهايو وڃي ٿو. قدرت جي سخاوت، انسان جي شڪرگذاريءَ ۾ پنهنجو اظهار ڳولي ٿي.

ڏياري جيڪو اڄ (8 نومبر) تي ملهائجي رهيو آهي جڏهن ته آمريڪي ٿئنڪس گوِنگ (Thanksgiving)، يعني شڪرگذاريءَ جو ڏڻ 26 نومبر تي ملهايو ويندو ٻنهي جو هڪ ئي مهيني ۾ اچڻ قدرتيءَ تي جنم وٺندڙ روايتن جي هڪ اهڙي ميلاپ جو موقعو ڏئي ٿو. جيڪي فصل، نئين شروعات، خاندان ۽ وٽن وچ جي رشتن سان پاڻ ۾ ڳنڍيل آهن. ڏياريءَ کي عام طور روشنين جي ڏڻ طور سڃاتو وڃي ٿو پر ان جي زرعي ۽ موسمياتي حيثيت به اوتري ئي ڌيان جي لائق آهي. يونيسڪو ديپاوليءَ کي سال جي آخري فصل ۽ نئين سال توڙي نئين منڊ جي شروعات جو ڏڻ قرار ڏئي ٿو. ان پسمنظر ۾ روشني ڪامياب فصل کان پوءِ جنم وٺندڙ اميد ۽ زندگيءَ جي هڪ نئين چڪرجي واعدي سان گڏ هلي ٿي. برادرين لاءِ خوشحالي جي اڻٽُٽ شيءِ ته هئي: ساڻن لاءِ اَنُ ايندڙ پوک لاءِ ٻج، صحتمند چوپايو مال ۽ گهر ڀاتين جي گذر سفر لاءِ ڪافي کاڌو ڏڻ جي ڏيٺي کي ان دنيا جي پسمنظر ۾ سمجهي سگهجي ٿو. جنهن جو دارومدار مٽيءَ، پاڻيءَ ۽ موسمن جي ڦيرگهير تي هو. گهرن جي صفائي، کاڌن جي تياري ۽ مٽن مٽين جو گڏ ٿيڻ، نئين شروعات کي هڪ محسوس ڪري سگهجندڙ صورت ڏين ٿا.

اهو تعلق فطري طور اسان جي سوچ کي ڏکڻ ايشيا جي قديم زرعي سماجن ڏانهن وٺي وڃي ٿو، جن ۾ سنڌو ماٿريءَ جي تهذيب به شامل آهي موهن جي دڙي، هڙاپا ۽ ٻين وسندين جا ماڻهو زراعت ۽ واپار وسيلي پنهنجي سماجن جو گذر سفر هلائيندا هئا. هنن جا اهڙا قدم اسان کي ياد ڏيارين ٿا ته هن خطي جي تاريخ جون پاڙون قدرتيءَ ۾ ڪيڏيون نه مضبوط آهن ڏياريءَ جو خريف جي فصل، ربيع جي پوک ۽ هيمنت جي منڊ ڏانهن موسمياتي تبديليءَ سان قديم لاڳاپو آهي ان کي رام جي واپسيءَ سان ڳنڍيندڙ روايت کي اڪثر پوءِ جي نسبت طور سمجهيو وڃي ٿو. هندو روايت موجب لڪشميءَ جو تعلق هڪ اڳوڻي ڪائناتي دور، ست يگ، سان آهي ۽ سمجهيو وڃي ٿو ته سندس پوڄا رام کان به اڳ ٿيندي هئي. رام جو خاندان به سندس پوڄا ڪندو هو. ان نقطي نظر کان ممڪن آهي ته رام چوڏهن سالن جو بنواس پورو ڪري اڳ ئي ملهائجندڙ ڪنهن سڀاڳي ڏڻ جي موقعي تي موٽيو هجي.

ڏياري ڪيترائي مذهبي مفهوم به رکي ٿي ڪيترائي هندو پاڙ ان کي بنواس کان پوءِ رام جي ايوڌيا واپسيءَ سان ڳنڍين ٿا. ٻيون روايتون ڪرشن ۽ نرڪاسُر جي ڪٿا يا خوشحاليءَ ۽ ڀلائيءَ لاءِ لڪشميءَ جي پوڄا کي اهميت ڏين ٿيون. جين ڌرم جا پيروڪار مهاوير جي مُڪتيءَ کي ياد ڪن ٿا. سک به ان ئي عرصي دوران بندي ڇوڙ ديوس ملهائين ٿا. جيڪو گرو هرگوبند جي قيد مان آزاديءَ جي ياد ۾ ملهايو وڃي ٿو. ٻڌ ڌرم جا پيروڪار به پنهنجي روايتن موجب هيءُ ڏڻ ملهائين ٿا. مختلف معنائون ظاهر ڪن ٿيون ته هڪ ڏڻ ڪيترن قسمن جون يادون پاڻ ۾ سنڀالي سگهي ٿو. موسمي، گهريلو، روحاني ۽ اجتماعي. ان جي اهميت کي ڪنهن هڪ ڪهاڻيءَ تائين محدود نٿو ڪري سگهجي.

سمنڊ جي ٻئي پار، ٿئنڪس گوِنگ به فصل کي گهر جي دسترخوان تائين آڻي ٿو. ان جي مشهور آمريڪي روايت 1621ع ۾ پلي مٿ ۾ ٿيل هڪ گڏجاڻيءَ کي ياد ڪري ٿي جنهن ۾ انگريز آبادڪار ۽ وامپانوئگ قوم جا ماڻهو شامل هئا. انهن سان گڏ سندن اڳواڻ اوساميڪوئن به هو. جيڪو عام طور تي ماساسوئٽ جي نالي سان سڃاتو وڃي ٿو ان وقت جو هڪ محفوظ انگريزي احوال ٽن ڏينهن جي دعوتن ۽ لڳ ڀڳ نوي وامپانوئگ مردن جي موجودگيءَ جو ذڪر ڪري ٿو پر آمريڪا ۾ شڪرگذاريءَ جي شروعات ان گڏجاڻيءَ سان نه ٿي هئي اتان جي اصلوڪن ماڻهن وٽ اڳ ئي

شڪر ادا ڪرڻ جون پنهنجون روايتون موجود هيون. نه ئي پلي مٿ جي ان دعوت، اڄوڪي سلياني قومي موڪل کي هڪدم جنم ڏنو هو.

آمريڪي ڏڻ صدين جي سفر ۾ پنهنجي صورت اختيار ڪندو ويو. ليکڪا ۽ ايڊيٽر سارا جوزيفا هيل شڪرگذاريءَ جو قومي ڏينهن مقرر ڪرائڻ لاءِ مهم هلائي 1863ع ۾ گهرو ويڙهه دوران، صدر ابراهام لنڪن هڪ اعلان جاري ڪيو. جنهن ۾ شڪر ادا ڪرڻ ۽ جنگ سبب تڪليفون سهندڙ ماڻهن کي ياد ڪرڻ جي اپيل ڪئي وئي ٿئنڪس گوِنگ جي دسترخوان تي ڪاٿي سان گڏ ياڻون به رکيل هونديون آهن ڪا خالي ڪرسي وڇڙي ويل ڪنهن پياري جي ياد ڏياري سگهي ٿي ڪا واڌو ڪرسي گهر کان پري رهندڙ ڪنهن ماڻهوءَ جي آجيان ڪري سگهي ٿي ڪنهن خانداني کاڌي جي ترڪيب، ڏاڏيءَ يا نانيءَ جو آواز خاموش ٿي وڃڻ کان گهڻو پوءِ به سندس موجودگيءَ جو احساس زنده رکي سگهي ٿي پر ٿئنڪس گوِنگ سان ڏکوئيندڙ يادون به لاڳاپيل آهن ڪجهه اصلوڪن آمريڪين لاءِ اهو قومي سوڳ جو ڏينهن آهي جيڪو ڪين پنهنجي قدرتيءَ تان بي دخل ٿيڻ تشدد ۽ نوآبادياتي قبضي سان لاڳاپيل نقصانن جي ياد ڏياري ٿو هڪ سچي جشن ۾ انهن آوازن لاءِ به جاءِ هجڻ گهرجي شڪرگذاري تڏهن وڌيڪ گهري ٿئي ٿي جڏهن ان ۾ اها سمجهه به شامل هجي ته اها دعوت ڪنهن جي زمين، علم ۽ محنت جي سهاري ممڪن ٿي.

ٻنهي ڏڻن جو دائرو تمام وسيع آهي جيتوڻيڪ انهن کي ملهائيندڙن جو انگ هڪڙي سلاي ڳٽپ وسيلي نٿو ڪري سگهجي ڏياريءَ بابت عام طور تي چيو وڃي ٿو ته ان کي هڪ ارب کان وڌيڪ ماڻهو ملهائين ٿا. پسمنظر طور، پيو ريسرچ سينٽر جي 2025ع ۾ شايع ٿيل ڪاٿي موجب 2020ع ۾ دنيا جي هندو آبادي لڳ ڀڳ 1.2 ارب هئي ٻيون مذهبي برادريون به ان ۾ حصو وٺن ٿيون پر ڪنهن مذهب جي آباديءَ جا انگ اکر ڏڻ ملهائيندڙن جي آدمشماري ناهن آمريڪي ٿئنڪس گوِنگ بابت، نومبر 2024ع ۾ ڪيل پيو جي هڪ سروي موجب آمريڪا جي 91 سيڪڙو بالغن اهو ڏڻ ملهايو اهو ان جي وسيع قومي مقبوليت کي ظاهر ڪري ٿو. جيتوڻيڪ اهو سڄي دنيا ۾ ان کي ملهائيندڙ سڀني ماڻهن جي صحيح ڳٽپ ناهي انهن وڏن انگن جي پويان ڪي انتهائي پنهنجائپ ڀريا منظر آهن هوا کان ڏيئي کي بچائيندڙ ڪو هٿ، مٺايون تيار ڪندڙ ڪا ماءُ يا ڪو پيءُ، گهر ڏانهن سفر ڪندڙ ڪو شاگرد، رات جي مانيءَ تي ڪنهن ٻئي لاءِ به جاءِ ناهيندڙ ڪو ميزبان اهڙن خيال ۽ محبت ڀرين عملن سان ئي ڏڻ معنائون ماڻين ٿا.

ٻنهي ڏڻن جو هڪ ئي مهيني ۾ اچڻ ڪنهن گڏيل تاريخي بنياد کي ثابت نٿو ڪري، اهو اسان کي هڪ گڏيل انساني دارومدار سڃاڻڻ جو موقعو ڏئي ٿو ڪاٿو هارين، پورهيتن، مال چوئيندڙن، دڪاندارن ۽ رڌ پچاءُ ڪندڙن جي محنت وسيلي اسان تائين پهچي ٿو هر ويلي جي مانيءَ جو سهارو پاڻي، مٽي ۽ رهڻ لائق آبهوا آهن خوشحالي اهڙن رشتن تي بيٺل آهي جن کي روزمره جي زندگيءَ ۾ اسين اڪثر نظرانداز ڪري ڇڏيون ٿا.

اسان لاءِ خاص طور تي سنڌ جي زرعي سماج ۾ اهو تعلق ڄاتل سڃاتل آهي. فصل روزيءَ جو وسيلو آهي، منڊ هڪ اميد آهي ۽ پاڻي ڪنهن خاندان جي مستقبل جو فيصلو ڪري سگهي ٿو اهو ڏڻ اسان جو ڪاڏو اپائيندڙ ماڻهن لاءِ احترام ۽ مذهبي حدن کان مٿانهين دوستيءَ کي هٿي ڏئي سگهن ٿا. ڪنهن هندو پاڙيسريءَ کي ڏڻ جي واڌائي ڏيڻ، اڪيلي رهندڙ ڪنهن ماڻهوءَ کي دعوت ڏيڻ، ڏکيائين کي منهن ڏيندڙ ڪنهن خاندان سان ماني ونڊڻ يا ڪنهن پورهيت کي سندس محنت جو واجب اجورو ڏيڻ، جشن جي روح کي ان جي مقرر ڏينهن کان اڳتي وٺي وڃي سگهي ٿو. هن نومبر ۾ ڏيئو ۽ فصل سان سجايل دسترخوان، اسان کي به سڀاجهيون يادگيريون ڏين ٿا، جيڪو زندگيءَ کي سهارو ڏئي ٿو. تنهن جو قدر ڪريو ۽ ان کي ٻين سان پڻ ونڊيو.

ڏياري ۽ سنڌ ۾ سماج سازيءَ جون روايتون!

ذوالفقار خاڪي

سنڌ ۾ رب پاڪ جا نوازيل انسان سماج سازيءَ وارو ڪردار نڀائڻ کان ڪڏهن به بيزار نه ٿيا هوندا سنڌو درياءَ ۾ جڏهن ٻارهن ئي مهينا پاڻي هوندو هو سنڌي تڏهن به ٻُڪَ ۽ ڏُڪَ ۾ ملي ڪري ڪاٽڻ جا روادار هئا ۽ هاڻ جڏهن رب پاڪ جي خلقيل عظيم نعمت پاڻيءَ تي ماڻهن ڪٽڻ جي خوف سبب بند ٻڌي ڇڏيا آهن. تڏهن پڻ هتان جي ماڻهن جا سخاوتن جا سلسلا جاري آهن جيئن سماج سازي جو وظيفو جاري ساري رهي سگهي ان حوالي سان ڏٺل هڪ منظر اوهان جي خدمت ۾ پيش ڪجي ٿو ته جيئن سنڌ ۾ سماج سازيءَ جو سلسلو وڌيڪ تيز ٿي سگهي ۽ اسين اهڙين خبرن ڏسڻ ۽ پڙهڻ کان بچي وڃون جن ۾ ٻڪن يا ڏُڪن سبب آپگهات وغيره جهڙا واقعا رپورٽ ٿيل هجن ٿا. اڄ سموري دنيا ۾ روشنيءَ جو تهوار ڏياري ملهايو پيو وڃي ڏياريءَ جو ڏڻ هند توڙي سنڌ ۾ روشنين جو تهوار تسليم ٿيل آهي ان حوالي سان شاعرن خوب شعر سرجيا آهن مثال طور هڪ شاعر چيو ته:

جن جون اکيون روئن ٿيون، تن جي مرڪ موٽائي ڇڏ
هر ٿڪل دل جي اندر اميدن جا ڏيئا جلائي ڇڏ

اميدن جا ڏيئا ڪيئن جلايا ويندا آهن اهو ڏسڻ لاءِ اوهان به راقم الحروف وانگر وقت ڪيئي ڪڏهن عمرڪوٽ ويجهو راڻا جاڳير

ڳوٺ ۾ راڻا همير سنگهه جي حويليءَ ٻاهران هڪ منظر ڏسڻ وڃي سگهو ٿا. جتي هڪڙو منظر ڏسڻ لائق آهي جنهن ۾ اوهان ڏسندا ته ماني مهل ڪيئي ضرورتمند خلقي ٿانوَ کڻي ذات جي راڻي همير سنگهه جي رڌڻي مان ماني وٺڻ ايندا آهن ۽ اٿين ٻُڪ، ڏُڪ ۽ اهنجن جي اوندهه ڪان پاڻ بچائيندا آهن بهرحال جيڪڏهن سنڌ ۾ هندو برادريءَ جا سرندي وارا راڻا همير سنگهه جي نقش قدم تي هلن ته هوند ڪيترائي هندو خاندان پريشانين کان بچي سگهن.

سنڌ ۾ هندو برادريءَ جي ڏُکن ۽ اهنجن جا ڪيترا ۽ ڪهڙا سبب ٿي سگهن ٿا؟ ان بحث کي پاسيرو رکي اسان کي ڏياريءَ جي هن موقعي تي اهو ڏسڻ گهرجي ته سنڌي هندن کي ڪهڙي ريت خوش ڪجي؟ جيئن انهن جي دل تسليم ڪري ته هو سنڌ ۾ محفوظ آهن ان حوالي سان پڻ اپاءَ کڻڻ جي ضرورت آهي ان لاءِ سنڌ حڪومت کي گذارش ٿي ڪجي ته هندو مسلم ايڪتا جا خاص فورم جوڙيا وڃن جيئن سنڌ ۾ ڏياري جي ڏيئن جهڙي روشني سنڌي سماج جي سندر منظر ڪشي ڪري سگهي.

تعليمي ادارن جي سينن ۾ سمايل تاريخ ۽ اسان جي ذميواري!

منظور ڪوسو

تعليمي ادارا فقط سِرن، سيمينٽ ۽ پٿرن سان اڏيل عمارتن جو نالو ناهي پر اهي ڪنهن به سماج جي علمي، ادبي، فڪري ۽ تهذيبي سڃاڻپ جا امين هوندا آهن انهن جي ڇوديوارن اندر رڳو ڪلاس روم، ڪوريڊورز ۽ ڪمرن جو جهان نه پر قومن جي تاريخ جا ڪيترائي اڻ وسرندڙ باب سمايل هوندا آهن انهن ادارن جي حقيقي عظمت سندن عمارتن جي اوچائي، فرنيچر جي خوبصورتي يا جديد سهولتن ۾ نه پر انهن جي علمي روايتن، فڪري تحريڪن، ادبي سرگرمين ۽ انهن عظيم شخصيتن ۾ سمايل هوندي آهي جن جي تعليم ۽ تربيت انهن ادارن جي ڇانوَ ۾ ٿي هوندي آهي دنيا جي ڪيترن ئي ترقي يافته ملڪن ۾ تعليمي ادارن جي تاريخ ۽ علمي ورثي کي غير معمولي اهميت ڏني وڃي ٿي اتي ادارن جي سڃاڻپ رڳو موجوده تعليمي معيار سان نه پر انهن جي تاريخي پسمنظر، اڳوڻن شاگردن جي ڪاميابين ۽ علمي خدمتن سان هوندي آهي مثال طور برطانيا جو ايٽن ڪاليج (Eton College) ۽ هيرو اسڪول (Harrow School)، آمريڪا جو فلپس اڪيڊمي اينڊوور (Phillips Academy Andover) ۽ برونڪس هاءِ اسڪول آف سائنس (Bronx High School of Science) جهڙا ڪيئي ادارا آهن جيڪي پنهنجي تاريخي ۽ علمي ورثي کي محفوظ رکڻ لاءِ مختلف انتظام ڪن ٿا انهن ادارن سان لاڳاپيل نامور شخصيتن جي ڪاميابين، تصويرن، دستاويزن ۽ تاريخي رڪارڊ کي محفوظ ڪري ايندڙ نسلن آڏو پيش ڪيو وڃي ٿو اهڙيءَ طرح آڪسفورڊ ۽ ڪيمبرج جهڙيون علمي شهرت رکندڙ يونيورسٽيون به پنهنجي علمي روايتن، نامور استادن، محققن، اديبن، سائنسدانن ۽ اڳوڻن شاگردن جي تاريخ کي پنهنجي سڃاڻپ جو اهم حصو بڻائين ٿيون انهن ادارن ماضيءَ کي وسارڻ بدران ان کي حال سان ڳنڍي مستقبل جي تعمير جو ذريعو بڻايو آهي پاڙت جا به ڪيترائي تعليمي ادارا ان حوالي سان قابل ذڪر آهن پريزيڊنسي يونيورسٽي ڪولڪتا، سينٽ اسٽيفنز ڪاليج دهلي ۽ انڊين انسٽيٽيوٽ آف ٽيڪنالاجي بمبئي جهڙن ڪيترن ئي تعليمي ادارن ۾ اڳوڻن شاگردن جي علمي، ادبي، سائنسي، سياسي ۽ سماجي خدمتن کي مختلف صورتن ۾ محفوظ ۽ نمايان ڪيو وڃي ٿو اهڙن ادارن ۾ ايلومنائي هال آف فيم (Alumni Hall of Fame)، ڊسٽنگوئشڊ ايلومنائي گيلري (Distinguished Alumni Gallery) ۽ هيريٽيج گيلري (Heritage Gallery) جهڙا قدم تعليمي ورثي کي محفوظ ڪرڻ لاءِ اهم ڪردار ادا ڪن ٿا. انهن جي ويب سائيٽس، ميوزيمن ۽ تاريخي رڪارڊ ۾ به اهڙين شخصيتن ۽ ادارن جي شاندار ماضيءَ کي محفوظ ڪيو ويو آهي افسوس جو اسان وٽ اُن ڏس ۾ ايتري سنجيدگي نظر نٿي اچي سنڌ جا تعليمي ادارا پنهنجي دامن ۾ علم، ادب، سياست، صحافت، سائنس ۽ سماجي خدمتن جون بيشمار تاريخون رکن ٿا پر انهن تاريخن کي سهيڙڻ، محفوظ ڪرڻ ۽ نئين نسل تائين پهچائڻ لاءِ اسان جا ادارا اڃا تائين ڪا منظم روايت قائم نه ڪري سگهيا آهن ڪيترن ئي اسڪولن جي موجوده انتظاميا کي شايد اِها به خبر نه هوندي ته سندن ادارن مان ڪهڙيون عظيم شخصيتون تعليم حاصل ڪري نڪتيون، جن اڳتي هلي پنهنجي علم، فڪر ۽ عمل سان سنڌ توڙي دنيا ۾ پنهنجو نالو پيدا ڪيو. سنڌ جي تاريخ اهڙين باهمت ۽ باصلاحيت شخصيتن سان ڀري پئي آهي، جن انتهائي غربت، تنگدستي ۽ بنيادي سهولتن جي کوٽ باوجود پنهنجي محنت، مستقل مزاجي ۽ علم سان عشق جي حد تائين محبت ڪري وڏا مرتبا حاصل ڪيا. انهن مان ڪيترن کي نه جديد اسڪولن، ليبارٽرين، لائبررين ۽ ٻين تعليمي سهولتن تائين رسائي به حاصل نه هئي انهن شخصيتن جي جدوجهد جون ڪهاڻيون رڳو سندن ذاتي ڪاميابين جو احوال ناهن پر اهي ايندڙ نسلن لاءِ اتساهه، حوصلي ۽ اميد جا روشن ڏيئا آهن سوال اِهو آهي ته ڇا اسان انهن شخصيتن جي تعليمي سفر جي شروعاتي ماڳن کي محفوظ ڪيو آهي؟ ڇا اسان کي خبر آهي ته اهي ڪهڙي اسڪول ۾ پڙهيا، ڪهڙي وڻ هيٺان ويهي سبق ياد ڪيائون، ڪهڙي استاد سندن ذهن ۾ علم جي روشني پيدا ڪئي ۽ ڪهڙي ماحول ۾ سندن فڪري تربيت ٿي؟ اسان کي رڳو وڏين ۽ جديد تعليمي عمارتن کي محفوظ ڪرڻ تي اڪتفا نه ڪرڻ گهرجي پر انهن ڪچن اسڪولن، پراڻن مڪتبن، مدرسن، اوطاقن ۽ مسجدن کي به تاريخي ورثو سمجهي محفوظ ڪرڻ گهرجي جتي سنڌ جي ڪيترن ئي عظيم شخصيتن پنهنجي علمي سفر جي شروعات ڪئي جن وڻن جي ڇانوَ هيٺان ويهي علم جا پهريان سبق پڙهندا هئا، جيڪڏهن اهي وڻ اڄ به موجود آهن ته انهن جي تاريخي اهميت کي به دستاويزي صورت ۾ محفوظ ڪيو وڃي جي اسان جي ڪيترن ئي اڪابرن ۽ نامور شخصيتن وٽ بجليءَ جي سهولت به موجود نه هئي اهي رات جي اونداهين ۾ ميونسپلٽين جي کهنبن ۾ لڳل بتين هيٺان ويهي پڙهندا هئا اهي بتيون سندن لاءِ رڳو روشنيءَ جو ذريعو نه پر علم جي جستجو، محنت ۽ جدوجهد جون علامتون هيون. ڇا اسان اهڙن تاريخي هنڌن ۽ شين کي محفوظ ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي؟ ڇا انهن کهنبن، پراڻين بتين ۽ انهن سان لاڳاپيل واقعن کي پنهنجي شهرن جي تاريخ جو حصو بڻايو آهي؟ حقيقت اِها آهي ته اهي ننڍڙا ۽ بظاهر معمولي منظر به ڪنهن قوم جي علمي تاريخ جا انتهائي قيمتي حوالا آهن اسان کي ان طرف توجه ڏيڻ گهرجي شڪارپور جهڙي تاريخي شهر جا تعليمي ادارا ته خاص طور تي هن حوالي سان وڏي اهميت رکن ٿا، جتي شهيد الهه بخش سومرو، سر غلام حسين هدايت الله، رام جيٺ ملاڻي، پروفيسر لطف الله بدوي، بادام ناتوان، ثميره زرين، ڊاڪٽر سارا صديقي، ڪيشل داس فاني، شيخ اياز، آغا سليم ۽ ٻيا ڪيترائي نالا آهن جن هتي تعليم پرائي شڪارپور جي تعليمي ادارن جي سينن ۾ علمي، ادبي، سياسي، صحافتي ۽ سماجي تاريخ جا ڪيترائي باب محفوظ آهن انهن ادارن مان تعليم حاصل ڪندڙ شخصيتن جي فهرست تيار ڪري، سندن تصويرن، ڪتابن، لکڻين، خدمتن ۽ يادگيرين تي مشتمل مستقل تاريخي گيلريون قائم ڪري سگهجن ٿيون اهڙي نموني هر اداري جي هڪ الڳ سڃاڻپ ۽ تاريخي حيثيت سامهون اچي سگهي ٿي تعليم کاتي اسڪولن کي اربين روپيا اسڪول اسپيسيفڪ بجيٽ ڏئي آهي جنهن جو مقصد فقط ديوارن تي رنگ روغن نه هئڻ گهرجي پر هر تعليمي اداري جو سربراهه پنهنجي اداري جي تاريخ مرتب ڪري، ادارن ۾ هيريٽيج ڪارنر يا تاريخي گيلريون قائم ڪيون وڃن جتي اڳوڻن شاگردن جون تصويرون، سندن علمي ۽ سماجي خدمتن جا تفصيل، پراڻا داخلا رجسٽر، تاريخي دستاويز، ڪتاب، اخبارن جا تراشا ۽ ٻين يادگار شين کي محفوظ ڪيو وڃي ويب سائيٽ تي الڳ صفحو پڻ ناهيو وڃي جيئن دنيا جي ڪنهن به ڪنڊ ۾ ويٺل ماڻهو پنهنجي شهر ۽ اداري جي علمي ورثي کان واقف ٿي سگهي اهڙي قدم سان شاگردن ۾ پنهنجي اداري سان وابستگي، تاريخ سان دلچسپي ۽ وڏا مقصد حاصل ڪرڻ جو جذبو پيدا ٿيندو جڏهن ڪو شاگرد پنهنجي اسڪول جي ديوار تي ڪنهن اهڙي عظيم شخصيت جي تصوير ڏسندو، جنهن ڪڏهن ساڳئي ڪلاس روم ۾ ويهي تعليم حاصل ڪئي هئي ته سندس ذهن ۾ اهو احساس پيدا ٿيندو ته جيڪڏهن هن اداري جو هڪ اڳوڻو شاگرد پنهنجي محنت سان دنيا ۾ نالو پيدا ڪري سگهي ٿو ته مان به پنهنجي صلاحيتن سان ڪجهه ڪري سگهان ٿو قومون پنهنجي تاريخ کي محفوظ ڪري پنهنجي مستقبل جا رستا روشن ڪنديون آهن جيڪي سماج پنهنجن محسنن، اڪابرن، استادن ۽ علمي روايتن کي وساري ڇڏيندا آهن اهي پنهنجي ايندڙ نسلن کي پنهنجي فڪري ۽ تهذيبي تسلسل کان محروم ڪري ڇڏيندا آهن

اڄوڪو ڏينهن ____ 08 نومبر

دلشاد بيگم مرزا

دلشاد بيگم مرزا شمس العلماءُ مرزا قليچ بيگ جي نياڻي هئي هن جي جنم جي تاريخ 8 نومبر 1912ع ٻڌائي وڃي ٿي هن کي سنڌي، اردو ۽ فارسي ٻوليءَ تي عبور حاصل هو ۽ انهن ٽنهي ٻولين ۾ نظم توڙي نثر لکيائين افسوس جو سندس لکيل گهڻو مواد ڇپجي نه سگهيو هن 1947ع ڌاري پنهنجي ڪٽنب سان گڏ ڪربلا معليٰ جي زيارت ڪئي ۽ واپسيءَ تي ڪربلا جو سفرنامو لکيائين جيڪو ”مسافر ڪربلا“ جي نالي سان ڇپيو ادبي حلقن ۾ هن کي پهرين سنڌي مسلمان ليکڪا مڃيو وڃي ٿو هن 4 مارچ 1953ع تي هيءُ جهان ڇڏيو.

راڄچند راٺوڙ

اڄوڪي ڏينهن ٿرجي مشهور تاريخدان، ليکڪ ۽ محنتي استاد راڄچند راٺوڙ جون سارونيون ڪٺي آيو آهي. جنهن جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1912ع ۾ ٿيو سندس والد جو نالو چتون مل سرتاڻي هو ۽ پاڻ ٿر جي ننڍڙي شهر ڇيلهار جو رهواسي هو هن 1927ع ۾ سنڌي فائنل جو امتحان پاس ڪيو ۽ سال کان پوءِ 1928ع ۾ پرائمري اسڪول جو استاد مقرر ٿيو هن ٿر جي مختلف اسڪولن ۾ نوڪري ڪئي ۽ آخر ۾ پنهنجي ڳوٺ ڇيلهار جي پرائمري اسڪول جي هيڊماسٽر طور رٽائر ٿيو هن 1929ع ڌاري لکڻ جي شروعات ڪئي هو ٿر جي تاريخ ۽ ثقافت جو وڏو پارکو هو ڪيس ٿر جي تاريخ جي انسائيڪلوپيڊيا چئجي ته غلط نه ٿيندو ٿر جي تاريخ تي سندس لکيل ڪتاب ”تاريخ ريگستان“ هڪ شاهڪار ڪتاب آهي جيڪو سنڌي ادبي بورڊ ٻن ڀاڱن ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو هن علم ماڻڪ انسان 31 مئي 1968ع تي هن فاني جهان مان موڪلايو. ڇيلهار ۾ ريگستان ويلفيئر ايسوسيئيشن پاران ”راڄچند راٺوڙ لائبريري“ قائم ڪئي وئي آهي سنڌ جي تعليمي کاتي پاران ڇيلهار جي هاءِ اسڪول کي راڄچند جي نالي سان منسوب ڪيو ويو آهي.

مينگهراج تلريجا

مينگهراج تلريجا پنهنجي دور جو جو مشهور چترڪار هو هن جو جنم 8 نومبر 1922ع تي شڪارپور ۾ ٿيو. ميٽرڪ تائين پنهنجي جنم واري شهر ۾ پڙهيو 1947ع واري ورهاڱي کان پوءِ ممبئيءَ جا وڃي وسايائين هن ممبئيءَ جي مختلف تعليمي ادارن مان مصوري ۽ ڊرائنگ سان لاڳاپيل ڪورس پاس ڪيا ۽ ماسٽر آف آرٽس جي سند حاصل ڪئي هن ڪي ننڍيون هوٽلن کان ٽي ڊرائنگ ۽ چترڪاريءَ سان لڳاءُ هو پرائمري اسڪول ۾ پڙهڻ دوران هو پنهنجي ڪاپين ۾ اهڙيون ته سهڻيون تصويرون ناهيندو هو جو سندس استاد به حيران ٿي ويندا هئا هن بيشمار ڪتابن ۽ رسالن جا سرورق ٺاهيا ۽ مختلف نصابي ڪتابن ۾ تصويرون ۽ نقشا ناهيا هن جي ناهيل فن پارن جون ڪيترائي پيرا نمائشون منعقد ٿيون ۽ کيس ڪيترن ئي انعامن ۽ اعزازن سان نوازيو ويو.

امر جليل

اڄ سنڌ جي مهان ڪهاڻيڪار، ڪالم نگار ۽ برک ساهتڪار امر جليل جي جنم جو ڏينهن آهي هن عظيم ليکڪ جو جنم روهڙيءَ ۾ 8 نومبر 1936ع ۾ ٿيو سندس جنم جو نالو عبدالجليل قاضي ۽ والد جو نالو عبدالغني قاضي آهي هن علم جا ابتدائي اکر ڪراچيءَ جي رتن تلاءِ پرائمري اسڪول ۾ پڙهيا، ان بعد

بي اي تائين نوابشاهه ۾ پڙهيو اڳتي هلي ڪراچي يونيورسٽيءَ مان اقتصاديات ۽ هسٽري جون سندون حاصل ڪيائين هن پلڪڻ کان ڪهاڻيون سرجڻ شروع ڪيون سندس پهرين ڪهاڻي اندرا نوابشاهه مان نڪرندڙ رسالي ادا ۾ ڇپي ڪهاڻين سان گڏ اسٽيج، ريڊيو ۽ ٽيليويزن ڊراما، فلمن لاءِ ڪهاڻيون ۽ مڪالما ۽ اخبارن لاءِ ڪالم لکيائين هن جي ڇپيل ڪتابن جو تعداد لڳ ڀڳ 24 آهي جن مان اڪثر ڪهاڻين جا ڪتاب آهن سندس ڪهاڻين جا مختلف ٻولين ۾ ترجما ٿي چڪا آهن سندس لکڻيون سنڌي ادب جو وڏو سرمايو آهن هو لفظن جو جادوگر آهي پڙهندڙ سندس لفظن جي ڪوڙڪي ۾ قابو ٿي وڃي ٿو ۽ سندس ڪهاڻين جا ڪردار ۽ سين اکين جي اڳيان ڦرندا نظر ايندا آهن هڪ نجي ٽيليويزن تي سندس پروگرام ”ڪلاس روم“ به ڏسندڙن ۾ ڪافي مقبول رهيو.

مايا راهي

اڄ مشهور ڪهاڻيڪاره مايا راهيءَ جي جنم جو ڏينهن آهي هن 8 نومبر 1939ع ۾ بلوچستان جي شهر ڪوئيٽا ۾ پنهنجي زندگيءَ جو سفر شروع ڪيو ورهاڱي کان پوءِ پنهنجي ڪٽنب سان گڏ هندستان لڏي وئي هن بي ايڊ ۽ ايم اي جون سندون حاصل ڪيون هن اسڪول جي استاد طور ٻارڙن کي علم جي زيور سان آراسته ڪري رٽائر ٿي ادبي دنيا ۾ هڪ مهان ڪهاڻيڪاره، شاعره ۽ مترجم طور پنهنجي سڃاڻپ رکي ٿي سندس ڪتابن ۾ ”محبت جو مينهن“ (ڪهاڻيون)، ”موڪش“ (ڪهاڻيون)، ”ڀَل“ ڪهاڻيون)، ”احساس“ (شاعري) ۽ ”گرد“ (ترجمو ٿيل ناول) شامل آهن هن جي ڪهاڻين جا به مجموعا هنديءَ ۾ به شايع ٿيا آهن.

ڪامريڊ نذير احمد چنا

ڪامريڊ نذير احمد چنا جو جنم 8 نومبر 1945ع تي جوهيءَ ۾ ٿيو سندس والد عبداللطيف چنا اصل ۾ پاٽ شريف جو رهواسي هو هن شيرڊل هاءِ اسڪول ڪوٽڙيءَ مان ميٽرڪ جو امتحان پاس ڪيو اڳتي هلي سنڌ ڪاليج آف ڪامرس مان بي ڪام ۽ سنڌ مسلم لا ڪاليج ڪراچيءَ مان ايل ايل بي جي سند حاصل ڪيائين 1973ع ۾ پاڪستان ٽيليويزن تي پروڊيوسر مقرر ٿيو جتان 1981ع ۾ استعيفا ڏئي ڇڏيائين ان بعد ڪجهه عرصي تائين ڪراچيءَ جي مختلف تعليمي ادارن ۾ استاد طور ڪم ڪيائين هن ون يونٽ خلاف هلندڙ هلچل ۾ سرگرميءَ سان حصو ورتو ۽ جڏهن محترمه فاطمه جناح جنرل ايوب خلاف صدارتي چونڊ وڙهڻ جو اعلان ڪيو ته ڪامريڊ نذير محترمه فاطمه جناح جي ڀرپور حمايت ڪئي هو هڪ سٺو شاعر ۽ سٺيڪار پڻ هو سندس انگريزي شاعريءَ جو ڪتاب ”Ode to Moon“ ڇپيل آهي هن جيڪي ڪتاب ترجمو ڪيا، تن ۾ عذرا ڪنٽرجي اردو شاعريءَ جي ڪتاب ”نيل گگن تلي“ جو انگريزي ترجمو، ديوان منصور حلاج جو انگريزي ترجمو ۽ ٻيا ڪتاب شامل آهن سندس ڪيترائي مضمون ۽ مقالا سنڌي، اردو ۽ انگريزي اخبارن جي زينت بڻيا.

سيد مراد علي شاهه

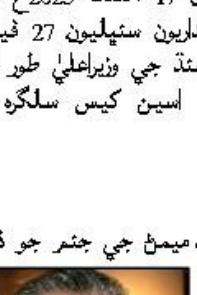
اڄ موجوده وزيراعليٰ سنڌ سيد مراد علي شاهه پنهنجي سالگرهه ملهائي رهيو آهي هن نالي واري

مختيار انڙ

سياستدان جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1962ع ۾ ڪراچيءَ ۾ ٿيو سندس والد سيد عبدالله شاهه به سنڌ جو وڏو وزير رهيو سيد مراد علي شاهه ميٽرڪ ۽ انٽر جا امتحان ٽريٽيبول ڪراچيءَ جي سينٽ پيٽرڪس هاءِ اسڪول ۽ ٻي جي سنڌ گورنمينٽ سائنس ڪاليج مان پاس ڪيا ان بعد اين اي ڊي يونيورسٽي ڪراچيءَ مان سول انجنيئرنگ جي سند حاصل ڪيائين اعليٰ تعليم حاصل ڪرڻ لاءِ کيس قائداعظم اسڪالرشپ ملي ۽ انهيءَ اسڪالرشپ تي هن آمريڪا جي اسٽينفورڊ يونيورسٽيءَ مان اسٽرڪچرل انجنيئرنگ ۾ ماسٽر ڊگري حاصل ڪئي هن ساڳي يونيورسٽيءَ مان اڪنامڪ سسٽمس ۾ پڻ ماسٽر ڊگري حاصل ڪئي 1986ع کان 1990ع تائين هن واپڊا، پورٽ قاسم اٿارٽي ۽ حيدرآباد ڊولپمينٽ اٿارٽيءَ ۾ انجنيئر طور ڪم ڪيو ان بعد هن سٽي بينڪ لنڊن ۽ ڪويت ۾ گلف انويسمينٽ ڪارپوريشن ۾ به ڪم ڪيو سيد مراد علي شاهه 2002ع ۾ پهريون ڀيرو سنڌ اسيمبليءَ جو ميمبر چونڊيو ويو ان کان پوءِ هو لاڳيتو سنڌ اسيمبليءَ جون چونڊون کٽيندو آيو آهي هن 29 جولاءِ 2016ع کان 28 مئي 2018ع تائين ۽ ان کان پوءِ 18 آگسٽ 2018ع کان 17 آگسٽ 2023ع تائين سنڌ جي وڏي وزير طور ذميداريون سنڀاليون 27 فيبروري 2024ع تي هن ٽيون ڀيرو سنڌ جي وزيراعليٰ طور قسم کنيو اڄوڪي ڏينهن تي اسين کيس سالگرهه جون مبارڪون پيش ڪريون ٿا.

سعيد ميمڻ

اڄ مشهور شاعر سعيد ميمڻ جي جنم جو ڏينهن آهي هو 8 نومبر 1968ع تي لاڙڪاڻي ضلعي جي ڳوٺ عاقل ۾ ڄائو شاهه عبداللطيف ڀٽائي يونيورسٽي خيرپور مان ايم اي جي سند حاصل ڪيائين عملي زندگيءَ جي شروعات هڪ پرائمري استاد طور ڪيائين هن ننڍي هوندي کان ئي شاعري شروع ڪئي پهريائين مولود شريف لکيائين ان بعد وايون، غزل، گيت، هائيڪا، پنجڪڙا، ترائيل ۽ نظم لکيائين سندس شاعريءَ جي مجموعن ۾ ”گيت سفر ۾“، ”ڪاري بر ۾ چنڊ“، ”خواب ڇارا“، ”گرد جون آيتون“، ”اسان جو عشق ابورو“، ”ڪل دنبورو“، ”اُڃ جو آڪاش“ ۽ ”خالي آڪيرو“ شامل آهن هن 17 ڊسمبر 2016ع تي هن دنيا مان موڪلايو.

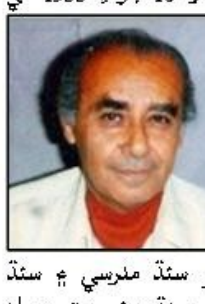
عبدالغفور انصاري

اڄ مشهور تعليمي ماهر ۽ اديب عبدالغفور انصاريءَ جي ورسيءَ جو ڏينهن آهي هن نالي واري ليکڪ جو جنم ٽنڊي دادو ضلعي جي ڳوٺ ٻڍڙي ۾ ٿيو ابتدائي تعليم دادو مان حاصل ڪيائين ميٽرڪ جو امتحان اين جي وي هاءِ اسڪول ڪراچيءَ مان پاس ڪيائين اڳتي هلي گورنمينٽ ڪاليج آف ڪامرس ۽ اڪنامڪس ڪراچيءَ مان بي ڪام ۽ ڪراچي يونيورسٽيءَ مان ايم

ڪام جي سند حاصل ڪيائين تعليم پوري ڪرڻ بعد مختلف ڪاليجن ۾ استاد ۽ پرنسپال طور خدمتون سرانجام ڏنائين هن جن ٻين اهم عهدن تي ڪم ڪيو، تن ۾ بورڊ آف انٽرميڊيئيٽ ۽ سيڪنڊري ايجوڪيشن حيدرآباد جو ڊپٽي ڪنٽرولر ۽ بورڊ آف ٽيڪنيڪل ايجوڪيشن ڪراچيءَ جو سيڪريٽري شامل آهن تعليمي ۽ انتظامي ذميدارين سان گڏ هن ادب جي دنيا ۾ به گرانقدر خدمتون سرانجام ڏنيون اسڪول واري زماني ۾ بزم ادب دادوءَ جو سيڪريٽري ٿي ڪم ڪيائين هو سنڌي ادبي سنگت ڪراچيءَ جو بنياد رکيو ۽ پاڻ انهيءَ جو پهريون سيڪريٽري ٿي ڪم ڪيائين هو سنڌي ادب جو هڪ بهترين ڪهاڻيڪار ۽ ڪالم نگار طور ياد ڪيو وڃي ٿو هن 8 نومبر 1974ع تي وفات ڪئي.

ر. ن. محزون

هن نالي واري اديب جو جنم 10 جولاءِ 1933ع تي دادو ضلعي جي شهر ميهڙ ۾ ٿيو سندس پورو نالو محمد نواز ولد شفيع محمد پٽي هو مشهور شاعر شمس الدين بلبل سندس نانو هو پرائمري تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪيائين ان بعد ڪراچيءَ ۾ سنڌ مدرسي ۽ سنڌ مسلم ڪاليج ۾ پڙهيو اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽيءَ مان ايم اي جي سند حاصل ڪيائين هن ايل ايل بي جي ڊگري به حاصل ڪئي عملي زندگيءَ جي شروعات فوج ۾ سيڪنڊ ليفٽيننٽ طور ڪيائين پر ٽريننگ دوران پير مڙي پوڻ ڪري اها نوڪري ڇڏڻي پيس مختلف نوڪرين بعد ميهڙ جي هاءِ اسڪول ۾ استاد مقرر ٿيو ۽ رٽائر ٿيڻ تائين اها نوڪري ڪيائين هن ادبي سفر جي شروعات شاعريءَ ۽ ڪهاڻين لکڻ سان ڪئي پر بعد ۾ سندس لاڙو تحقيق ۽ ترجمي طرف رهيو هو خليل جبران ۽ مولانا ابوالڪلام آزاد کان گهڻو متاثر هو خليل جبران جا اڪثر ڪتاب سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪيائين هن جا 16 ڪتاب ڇپجي پڌرا ٿيا، جن ۾ ترجما به شامل آهن هن 8 نومبر 1995ع تي وفات ڪئي.

تارا ميرچنداڻي

تارا ميرچنداڻي جو نالو هڪ ڪهاڻيڪاره ۽ ناول نويس طور سنڌي ادبي دنيا ۾ ڪنهن تعارف جو محتاج ناهي هن نالي واري اديبه جو جنم 6 جولاءِ 1930ع تي حيدرآباد سنڌ ۾ ٿيو هن ميٽرڪ جو امتحان ڪندن مل هاءِ اسڪول حيدرآباد مان پاس ڪيو هندستان جي ورهاڱي کان پوءِ سندس ڪٽنب سان گڏ هندستان جي شهر پوني ۾ وڃي سڪونت اختيار ڪيائين اتي ئي هن ٻارهون ڪلاس جئه هند ڪاليج مان پاس ڪيو سندس گهر واري موتيرام جي ديهانت بعد پنهنجي نئين گڏ الله آباد ۾ رهائش اختيار ڪيائين هوءِ اڃا 19 سالن جي مس هئي جڏهن سندس پهريون ناول ”ڪومل ڪلي“ ڇپجي پڌرو ٿيو هن پروفيسر منگهارام ملڪاڻيءَ جي سرپرستيءَ ۾ لکڻ شروع ڪيو سندس ٻارهن ڪتاب ڇپجي چڪا آهن سندس ڇپيل ناولن ۾ ڪومل ڪلي (1949)، آشا (1958)، هٺ يوڳي (1990)، سورج جي پهرين ڪرڻ (1998) ۽ لهرن جي ڳونج (1999) شامل آهن سندس ڪهاڻين جي ڪتابن ۾ آئينو ۽ قفس (1965)، ريڙهي ڳنڍي (1966)، اڄهيل تنٽون ريشم جون (1986)، درد (1991)، وساري نه وسرن (1996) ۽ جذبات جا موري (2023) شامل آهن هن جي ڪجهه ڪهاڻين جا مجموعا گجراتي، هندي ۽ بنگالي ٻولين ۾ به ترجمو ٿي چڪا آهن هن 8 نومبر 2023ع تي هيءُ جهان ڇڏيو.

روزاني عبرت

CLASSIFIED ADVERTISMENT

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ سول/فيملي جج اينڊ جي ايم II ڏگهڙي
فيملي سوٽ نمبر 84 سال 2026

شريمتي Ambbo ڌيءَ گينو هندو بالغ ذات ڪرلهي رهندڙ ديهه 185 ڳوٺ مير حسن ڪلوئي تعلقو ڏگهڙي ..پلينٽف ..بخلاف.. رميش ولد سنگيو هندو بالغ ذات ڪرلهي رهندڙ ڳوٺ بوزدار نزد نيو ٽمبلو تعلقو ماتلي ضلعو بدين 03451199364 ... ڊفينڊنٽس

مٿين ڊفينڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف سوٽ فار ٽرمينيشن جوڊيشنل سيپريشن لاءِ درخواست داخل ڪئي آهي تهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 14-11-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم II ڏگهڙي

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ فرسٽ سينئر سول جج ٽنڊو الهيار
ايف سي سوٽ نمبر 121 سال 2026

مير محمد ولد فيض محمد ذات ملاح رهندڙ ڳوٺ پاڪ سانگهار تعلقو ضلعو ٽنڊو الهيار ..پلينٽف ...بخلاف.. (1) چيئرمين نادرا اسلام آباد (2) جنرل مينيجر نادرا اسلام آباد (3) ڊپٽي مينيجر نادرا لطيف آباد حيدرآباد (4) اسٽنٽ مينيجر نادرا ٽنڊو الهيار (5) جنرل پبلڪ ايٽ لارج ... ڊفينڊنٽس

مٿين ڊفينڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف سوٽ فار ڊڪليريشن اينڊ مينڊيٽري انجڪشن لاءِ درخواست داخل ڪئي آهي تهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 17-11-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

فرسٽ سينئر سول جج ٽنڊو الهيار

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب فيملي جج شهيد بينظير آباد
(روبرو جناب عابد علي لاکو)
فيملي سوٽ نمبر 524 سال 2026

مسمات رابعه ڌيءَ غلام محمد رهندڙ ڏيراڻي پاڙو ڊاڪٽر ڪالوني نوابشاهه ..پلينٽف ...بخلاف.. غلام مرتضيٰ ولد گلاب ملاح رهندڙ درگاهه شريف باٻهه تعلقو ڏوڪري ضلعو لاڙڪاڻو ... ڊفينڊنٽس

مٿين ڊفينڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف مينٽيننس لاءِ درخواست داخل ڪئي آهي تهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 20-11-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

فيملي جج شهيد بينظير آباد

ڪورٽ نوٽيس

سينئر سول جج V/ رينٽ ڪنٽرولر حيدرآباد
رينٽ درخواست نمبر 159 سال 2026

(1) رينا گهنشام داس ڌيءَ گهنشام داس هندو بالغ رهندڙ گهر نمبر B-86/8 سنڌ يونيورسٽي ڪوآپريٽو هائوسنگ سوسائٽي فيز I جامشورو ..ايپليڪينٽ ...بخلاف.. غلام مصطفيٰ پنهور ولد ڪوڙو خان حال رهندڙ فليٽ نمبر 401 فرسٽ فلور واٽيٽ سٽي مال آٽوبان روڊ لطيف آباد حيدرآباد سيڪنڊ ايڊريس ڳوٺ نور خان مرزاپور تعلقو قاسم آباد حيدرآباد 03003565899... اپوننٽس

مٿين اپوننٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين ايپليڪينٽ توهان جي خلاف درخواست زير قلم (vii) &(ii)15 سنڌ رينٽيڊ پريمسز آرڊيننس تحت درخواست داخل ڪئي آهي تهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 18-11-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سينئر سول جج V/ رينٽ ڪنٽرولر حيدرآباد

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ سول/فيملي جج اينڊ جي ايم II سڪرنڊ
(روبرو جناب ارشاد علي خاصخيلي)
فيملي سوٽ نمبر 162 سال 2026

مسمات عابده ڌيءَ مير حسن مگسي رهندڙ عظيم سٽي سڪرنڊ ..پلينٽف ...بخلاف.. ضمير حسين ولد مهر علي مگسي رهندڙ ڳوٺ مهر الله سعيد خان مگسي تعلقو سعيد آباد ضلعو شهدادڪوٽ 03337506496/03344200158 ... ڊفينڊنٽس

مٿين ڊفينڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف مينٽيننس لاءِ درخواست داخل ڪئي آهي تهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 13-11-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم II سڪرنڊ

بقايا 1 روزاني عبرت

پاڙي ۾ علي نواز رند ڀاران پنهنجي ڌي آمنا رند سان مسلسل 6 مهينا جنسي زيادتي ڪرڻ واري عمل بعد سنڌس ڌي ويڊيو ثبوت سان دادو ايس ايس پي وٽ پيش ڪيا جنهن بعد دادو ايس ايس پي صدام حسين خاصخيلي ڀاران واقعي جو سخت نوٽس وٺڻ بعد دادو بي سيڪشن، روميين پوليس ۽ ڊي ايس پي دادو کي حڪم جاري ڪندي جوابدار کي گرفتار ڪرڻ جو هدايتون...

پاڪستان ائيرپورٽس اٿارٽي
PAA

خريداريءَ جو نوٽيس

تصحيح نمبر 2

ڪراچي، لاهور ۽ اسلام آباد جي بين الاقوامي هوائي اڏن لاءِ تشهيري وڊيوز (ڪاروباري موقعن کي اجاگر ڪرڻ جي مقصد سان) تيار ڪرڻ، جنهن ۾ گڏيل تشهيري وڊيو، پاڪستان ائيرپورٽس اٿارٽيءَ جي تعارفي وڊيو، سوشل ميڊيا لاءِ مختصر وڊيوز ۽ اعليٰ ريزوليوشن واريون ڪيپشن سميت تصويرون شامل آهن.

مٿي ڄاڻايل خريداري جي نوٽيس تحت آڇون جمع ڪرائڻ جي دعوت بابت اشتهار، جيڪو 28 سيپٽمبر 2026ع تي قومي اخبارن ۾ شايع ٿيو هو، جڏهن ته ساڳئي اشتهار جو تصحيح نامو نمبر 1، 16 آڪٽوبر 2026ع تي EPADS v2.0، پي اي اي ۽ پي پي آر اي جي ويب سائيٽن تي شايع ڪيو ويو هو، تنهن جي حوالي سان اطلاع ڏنو وڃي ٿو ته ڄاڻايل خريداري جي نوٽيس ۾ آڇون جمع ڪرائڻ جي دعوت واري شق نمبر 6 ۾ ترميم ڪري، ان جي جاءِ تي هيٺ ڏنل نئين شق نمبر 6 شامل ڪئي ويندي:

6. اي-آڇون، اي-آچ دستاويزن ۾ ڏنل هدايتن مطابق تيار ڪري، اڱارو 24 نومبر 2026ع، صبح جو 11:00 وڳي تائين EPADS v2.0 ذريعي جمع ڪرائڻ لازمي آهي. اي-آڇون ساڳئي ڏينهن، اڱارو 24 نومبر 2026ع، صبح جو 11:30 وڳي کوليون وينديون. هٿرادو طور تي آڇون جمع ڪرائڻ جي اجازت نه هوندي. اهي وينڊرز، جن اڃا تائين EPADS جي نئين ورزن EPADS v2.0 تي رجسٽريشن نه ڪرائي آهي، سي هن ويب سائيٽ https://vendors.epads.gov.pk تي پنهنجي رجسٽريشن مڪمل ڪري سگهن ٿا. رجسٽريشن جي طريقيڪار بابت رهنمائي لاءِ وڊيو هن لنڪ https://www.youtube.com/watch?v=MNW6T38v7tc تي موجود آهي.

خريداريءَ جي نوٽيس واري دستاويز جي تصحيح نامي نمبر 2 بابت وڌيڪ تفصيلن لاءِ EPADS v2.0 جو جائزو وٺو. هي تصحيح 31 سيپٽمبر 2026ع جي تاريخ سان درج ٿيل آهي.

ايڊيشنل ڊائريڪٽر، پبلڪ رليشنز پاڪستان ائيرپورٽس اٿارٽي (PAA)
هيڊ ڪوارٽرز، پاڪستان ائيرپورٽس اٿارٽي، ٽرمينل 1 بلڊنگ، جناح انٽرنيشنل ائيرپورٽ (JIAP)، ڪراچي، پاڪستان. فون: 1705-907-21-92+
اِي ميل: ahmer.azeem@paa.gov.pk، adld.pr@paa.gov.pk
www.paa.gov.pk

PID K-1534/26

پاڪستان ميرين اڪيڊمي
هاڪس بي روڊ، ماڙي پور، ڪراچي-75780

داخلا لاءِ اطلاع

GP-III (Seaman) Course (43rd Batch)

پاڪستان ميرين اڪيڊمي GP-III (Seaman) ڪورس جي باري ۾ معلومات ۽ داخلا جو طريقيڪار هيٺ ڄاڻايل آهي:

ڪورس جا فائدا:
ڪورس مڪمل ڪرڻ ڪانپوءِ اوهان (تجارتي بحري جهاز راني) ۾ شموليت اختيار ڪري سگهو ٿا. جتي اوهان کي پرڪشش پگهار ملندي ۽ دنيا جا نظاره ڪرڻ جو موقعو ملندو

داخلا جي اهليت:
پاڪستاني مرد جن جي تعليمي قابليت گهٽ ۾ گهٽ سيڪنڊ ڊويزن ميٽرڪ يا مساوي هجي، جسماني طور تي تندرست هجي عمر 31 ڊسمبر 2026 تي 18 سال کان وڌيڪ ۽ 25 سال کان گهٽ هجي

داخلا جو طريقيڪار:
داخلا فارم ايڊميشن آفيس پاڪستان ميرين اڪيڊمي ڪراچي کان حاصل ڪري سگهجن ٿا يا اڪيڊمي جي ويب سائيٽ جيڪا هيٺ ڏنل آهي تان ڊائون لوڊ ڪري سگهجي ٿو. مڪمل داخلا فارم سان گڏ ميٽرڪ جي سند ۽ شناختي ڪارڊ جي تصديق ٿيل ڪاپين ۽ مبلغ -/1000 رپين جو بينڪ ڊرافٽ يا پي آرڊر (ناقابل واپسي) نالي پاڪستان ميرين اڪيڊمي ڪراچي شامل ڪرڻ لازمي آهي. داخلا فارم جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ 30-11-2026 آهي.

فيس: اميدوارن کي مبلغ -/36000 هزار رپيا فيس (ٽيوشن و اسٽيشنري) بصورت بينڪ ڊرافٽ يا پي آرڊر ايڊميشن جي وقت ادا ڪرڻا پوندا.

نوٽ: مقرره ميڊيڪل سينٽرز کان ميڊيڪل ڪرائڻ ۽ اڪيڊمي جوائن ڪرڻ ڪانپوءِ اسان جي اداري MMD کان صرف اڪين جو بيهر ميڊيڪل ٿيندو جيڪو اڪيڊمي ڪرائيندي ۽ اهو حتمي فيصلو هوندو.

نوٽ: ڪلر بلائينڊ (رنگن ۾ تميز کان محروم) شخص داخلا جا اهل نه هوندا.

آفيسر انچارج (ايڊميشن)

فون نمبر: 5-021-99241201 ايڪسٽينشن: 114 فيڪس: 021-99241206 ويب سائيٽ: www.pakistanmarineacademy.edu.pk
اي ميل: admissions@pakistanmarineacademy.edu.pk

PID K-1516/26

دادو ۾ جوابدار جي سگهي ڌيءُ سان مبينا زنا، ايس ايس پي جو نوٽيس، ڪيس داخل

پوليس قلندر آباد واري علائقي ۾ ڇاپو هڻي جوابدار جي گهر واري سميت 3 ڄڻن کي گرفتار ڪيو

زيادتي جون شڪايتون ڏينهن ۾ ڪجهه نه ٿيون، جنهن بعد زنا جي ويڊيو رڪارڊ ڪري پوليس کي ڏني: متاثر ناري

علي نواز رند پهريان پنهنجي پاڻيٽي سان زنا ڪيو هيو ۽ ٻيهر ٻئي هاڻ ان پنهنجي ڌي سان زنا ڪئي آهي: ڊي ايس پي

مڪ جوابدار جي گرفتاري لاءِ ڇاپا هڻي رهيا آهيون جلد وحشي جوابدار کي گرفتار ڪري عدالت ۾ پيش ڪيو ويندو

دادو: نوجوان ناري پاران پنهنجي والد تي لڳائيل الزام هڻندي، مڪ جوابدار جو فائل فوٽو ۽ گرفتار ٿيل پاڻي ٿاڻي تي بند

ايچ يو جي سڌ تي حيدرآباد ۾ قلم ڏتين جو باريجا صحافين سان مبينا زيادتين خلاف احتجاج

ايس ايس پي ڄامشورو جزئو جي آئي جي ڀرو ڀاڙ ڪي واقعي کان آجو ڪرڻ جي ناڪام ڪوشش ڪري رهيو آهي: اڳواڻ

صحافي باريجا پاڻرن تي لڳايل الزامن ۽ پوليس گردي جي جاچ لاءِ هاءِ ڪورٽ جي جج جي سربراهي ۾ عدالتي ڪميشن قائم ڪيو وڃي

اينڊڙ حڪمت عملي جوڙڻ لاءِ حيدرآباد پريس ڪلب ۾ اجلاس ٿي طلب، يونين جي مرڪزي قيادت ۽ صحافي شرڪت ڪندا

ٽنڊو محمد خان: ايچ يو جي سڌ تي احتجاجي مظاهرو ڪيو پيو وڃي

حيدرآباد: هڪ عورت ريڙهي تي ديوالي جي موقعي تي ڏيئا رکيو ڪري رهي آهي

ڪراچي غيرقانوني ڪال سينٽر ڪيس، 9 جوابدارن جو جسماني ريمانڊ ۾ واڌ

ڪراچي ۾ 300 ايڪڙ سرڪاري زمين تان قبضا ختم ڪرائي خالي ڪرائي وئي

ڪيماڙي ۽ ضلعي انتظاميا جي ٻهه گوٺاڻا، مافيا ڏونگر ۽ قبضا مافيا خلاف ڪاروائي ڪئي

سرڪاري زمين تي قبضا ۽ قانون جي ڇڪتاڻ ڪندڙن خلاف ڪيو ويندو: ڊپٽي ڪمشنر

ڪراچي جي اسڪولن ۾ ڊيزل ۽ جي رنگا رنگي تقريب ۽ آتشبازي شاگردن لاءِ تحفي جو اعلان

ملاڪاٽ: هڪيارينڊن هٿان زخمي ٿيل فياض شر

ساماري ۾ هندو برادري پاران ڏياري جي تهوار جوش ۽ جذبي سان ملهايو ويو

قديمي مڙهي ڏانهن شوگر سواميءَ رنگ برنگين بلبن ۽ ڏيئن سان سينگاريو ويو

قاسم آباد ۾ نياڻي سان مبينا زيادتي جو ڪيس، جوابدار گرفتار نه ٿيڻ تي احتجاج

ڪيس داخل ٿيڻ باوجود 9 ڏينهن گذرڻ تي به نامزد جوابدار گرفتار نه ٿي سگهيا آهن: اڳواڻ

جوابدار گرفتار نه ٿيا ته ايس ايس پي حيدرآباد آفيس آڏو ڌرڻو هنيو ويندو

ڪراچي ۾ رينجرز جي ڪاروائي، ڇپرو گروهه جي سرغنه سميت 6 جوابدار گرفتار

هالا ۾ عورتن جو ريلوي ڪالوني جي پلاٽ تي مبينا قبضي خلاف احتجاج، انصاف جو مطالبو

ڏڙي ۾ شهيد دودو سومرو جي ياد ۾ شاندار تقريب پيٽا پيش

سنڌ ۽ بلوچستان مان سومرا برادري جي سوين ماڻهن، اديبن ۽ سماجي اڳواڻن جي شرڪت

ٽنڊو آدم: ريلوي پوليس آفيسرن پاران گهر تي قبضي خلاف احتجاج ڪيو پيو وڃي

سنڌ جي مختلف شهرن ۾ باريجا صحافي پاڻرن سان مبينا زيادتين خلاف احتجاجي مظاهرا

ملتي، مسروڳوٺ، ٽنڊو محمد خان، خيرپور ناٿن شاهه، اوٻاوڙو، سجاول ۽ دادو ۾ صحافين ۽ شهرين مظاهرا ڪري ڌرڻا هنيا

صحافي عظيم باريجو ۽ سندس ڀائرن ۽ ٻين تي ڪوڙا ڪيس داخل ڪري ڄاڻي واڻي هراسان ڪيو وڃي پيو: مظاهرين

ايس ايس پي ڄامشورو کي هٽائي باريجا پاڻرن خلاف داخل ڪيس ختم ڪري کين انصاف ۽ تحفظ فراهم ڪيو وڃي

راڌڻ: نامعلوم هٿيارٻندن جي فائرنگ ۾ زخمي ٿيل شخص ڪيو ويو

ٽنڊو جي پولس مان جو مرڪزي گهر ٻي جي قبضي خلاف جي احتجاج

سنڌ ۾ ڪو ۽ نئون صوبو نه ٺهندو، اسيمبلي پنهنجو موقف ڏئي چڪي آهي: طارق شاهه جاموٽ

حيدرآباد جي 160 يونين ۾ ترقياتي ڪم جاري آهن، او جي ڊي سي ايل سان به رابطو آهي: ايم اين اي

دادو لڳ ۾ پراڻي تڪرار تان لغاري ۽ مستوئي برادرين ۾ جهيڙو، فائرنگ، ڇڪو مڙس قتل

قصبو ٿاڻي جي حد ۾ فائرنگ سبب مستوئي برادري جو ڇڪو مڙس اڪبر مستوئي مارجي ويو

اطلاع تي قصبو ٿاڻي جي پوليس واقعي واري هنڌ پهچي لاش ڪڻائي اسپتال منتقل ڪري ڇڏيو

قتل واقعي ۾ ملوث جوابدارن کي فوري طور تي گرفتار ڪري انصاف فراهم ڪيو وڃي: وارث

ٽالهي: پيپل برادري جي مبينا زيادتين خلاف احتجاجي مظاهرو ڪندي

سنڌ جي ورهاڱي ۽ بيٺن تي قبضي خلاف خيرپور ناٿن شاهه ۾ جستم جو احتجاج

ميهڙ ۾ ڏيرو ۽ قمبراڻي برادرين جو پراڻو تڪرار جو نيبرو ٿي ويو

تمنادار هاڻوس تي صدا حسين ڄانڊيو جي سرپرستيءَ ۾ تڪرار جو نيبرو ڪيو ويو

ٽرين پاران فيصلو قبول، آئنده امن ۽ ڀائيچاري سان رهڻ جو وچن

سنڌ کي ٽوڙي نوان صوبا ناهڻ ۽ ڌارين جي آبادڪاري خلاف ڏڙي ۾ جستم جو احتجاج

قاضي احمد: ڪلهوڙا برادري جي ساٿيءَ مطالبن جي حوالي لاءِ احتجاج ڪندي

ٽالهي ۾ پوليس جي مبينا زيادتين خلاف پيپل برادري جو احتجاجي مظاهرو

پريا رود ۾ پريسي بدامني خلاف مختلف تنظيمن پاران شٽرڊائون هڙتال، احتجاجي ڌرڻو

مظاهرين خالد محمود آرائين، احمد آرائين، حمزه آرائين، بشير احمد بروهي ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاج ڪيو

پرياوڊ جي ڪاروبار کي هت ولي تباهه ڪيو پيو وڃي سڄو شهر بدامني جي لپيٽ ۾ آهي: مظاهرين

ڦورن خلاف ڪاروائي توڙي ڦرجي ويل ڪيش رقم موبائيلون جي واپسي تائين تحريڪ جاري رهندي

سنڌ ۾ ڪمند تيار ٿي چڪو آهي ۾ پيڙهائي شروع ناهي ٿي سگهي آهي: آباد گار بورڊ

ڪمند جي پيڙهائي 15 کان 20 نومبر اندر شروع ڪرائي وڃي، ڪٽ جو امدادي اگهه به مقرر ڪيو وڃي

مٽياري: شاهه ايس ڪينال جا آبادگار احتجاجي مظاهرو ڪندي

ڪمال ديرو لڳ بزرگ حضرت مير محمد لوڙهائي جو سالياني عرس مبارڪ شروع

گهوٽڪي ايئر فائيو موٽرسائيڪل ۽ رڪشا جي ٽڪر، 2 ڄڻا زخمي، اسپتال داخل

دادو: فائرنگ سبب مارجي ويل اڪبر جو لاش اسپتال منتقل ڪيو پيو وڃي

سورو ۾ نوجوان هٿيار صاف ڪندي گولي لڳڻ سبب فوت

درس واسي 20 ورهين جي سهيل ابڙو اتفاقي گولي لڳڻ سبب فوت ٿي ويو

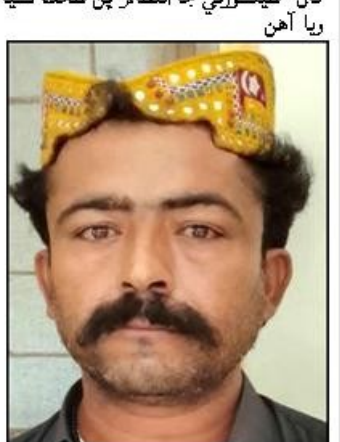

ملتي: باريجا پاڻرن جي انصاف ڏيارڻ لاءِ ملتي جا صحافي احتجاج ڪندي

ڪوٽڙي ۾ 12 ايڪڙ زمين جي تڪرار تان جاکرا برادري جو احتجاج

صحافي مختيار علي پيچوهو جي چاچي جي لاڏاڻي تي تعزيتي سلسلو جاري

ميهڙ جا بنيادي مسئلا حل نه ٿيا، شهري اتحاد جي سٽ تي 56 مين ڏينهن ۾ ريلي

سيوهڻ ۾ ڪوٽڙي جي باريجا صحافي پاڻرن سان ناانصافين خلاف مظاهرو

قاضي احمد ۾ ڪوٽڙي جو گوٺ ڪلهوڙن جي ٿڻ خلاف احتجاجي مظاهرو

ڪنڊيارو ۾ مختلف تنظيمن جي اجلاس، ڪامريڊ ۽ ملازمن جي مسئلن تي ڳالهه ٻولهه

دادو لڳ 106 سال پراڻي تاريخي اسڪول ۾ ڪمپيوٽر ليب قائم ڪرڻ جو اعلان

ڪهڙو ۾ سماجي تنظيم پاران ڏياري جي موقعي تي تابين ماڻهن ۾ راشن بيگ ورهايا ويا

سڪر ۾ نيشنل پوليس ويٽنگ اميدوارن جو پيدل مارچ، هنگوڙجا پهچو

مري برادري جي معزز شخصيت غلام محمد داڙهو دل جي دوري سبب لاڏاڻو ڪري ويو

ڪهڙو پوليس ڏاچي کي گولين هڻندڙ جوابدار کي گرفتار ڪرڻ جي دعويٰ

هالا: عورتون ريلوي ڪالوني جي پلاٽ تي مبينا قبضي خلاف احتجاج ڪندي

راڌڻ ۾ مبينا سيال ۽ شيخ برادري ۾ تڪرار تان هٿيارٻندن جي فائرنگ ۾ پيرس مارجي ويو

ڪمبٽ ۾ ميڊيڪل شاگردن لاءِ مئنيجمينٽ آگاهي سيشن منعقد

سڪر ۾ سنڌو دريا ۽ ٽيو ڊيئڊر پيرسن جي سڪيو ٽيم بروقت ڪاروائي ڪري بچائي ورتو

ڪهڙو ۾ ڪوٽڙي جي صحافين خلاف انتقامي ڪاروائين خلاف احتجاجي مظاهرو

خيرپور: شاهه عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور ۾ ڏياري جو ڏڻ ملهايو ويو

راڻ ڪمار واڌاڻي اسان سڀني جو ڀاءُ ۽ پٽ وانگر آهي: سيد قائم علي شاهه

وڏا ماڃيون ۾ جاگيرائي ۽ سولنگي برادرين وچ ۾ هلندڙ تڪرار ڪاڻو جهين ڏينهن ۾ آپريشن

ايس ايس پي خيرپور جي اڳواڻي ۾ ضلعي جي مختلف پوليس ٿاڻن جي اهلڪارن آپريشن جاري رکيو

ڪهڙو: صحافين خلاف انتقامي ڪاروايون جي احتجاجي مظاهرو ڪيو پيو وڃي

سڪر: بجلي چوري خلاف سيپڪو پاران ڪاروائي ڪئي پئي وڃي

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي، عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ ڪاڌو ڪلاٿ حيدرآباد مان ڇپرائي جاري ڪئي.